

LUNDS
UNIVERSITET

**”Men i mitt hemland blir jag kallad för svensk ...
Sån ironi ...”**

- en kvalitativ studie om hur kosovoalbaner förhåller sig till sin identitet

Suzana Fazlija

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK61
Termin: VT terminen 2017
Handledare: Rouzbeh Parsi
Omfång: 15 728

Abstract

Inom identitetsforskning finns det olika definitioner av identitet. För att få en djupare förståelse för begreppet identitet, har jag valt att undersöka hur kosovoalbaner förhåller sig till sin identitet i ett svenskt samhälle. De empiriska uppgifterna samlades in genom kvalitativa semi-strukturerade intervjuer. Min analys baserades på begreppen identitet, tillhörighet och kultur. Baserat på det empiriska beviset konstaterade analysen att de kosovoalbaner som har intervjuats inte upplever en bestämd identitet, utan den är något som är föränderlig och påverkas av miljön. Majoriteten av respondenterna kände att de har tagit det bästa av två världar, vilket förklarar deras känslor att tillhöra både den albanska och den svenska identiteten. Resultatet har gett en slutsats att respondenterna tillhör två kulturvärldar och beskriver sitt identitetsskapande som en hybriditet.

Nyckelord: Identitet, tillhörighet, kultur, kosovoalbaner, svenskt, etnicitet, hybriditet, identitetsskapande, bikulturalism.

Within identity research different definitions of identity exist. In order to get a deeper understanding of the concept of identity, this study has analyzed how Kosovo Albanians relate to their identity formation in Swedish society. This research interest has been approached using the concepts of identity, belonging and culture and conducting qualitative semi-structured interviews. The findings show, that the Kosovo Albanians interviewed did not experience a definite identity. Instead their identity can be said to be influenced and changed by the environment around them. The majority of participants felt they had taken the best of two worlds, explaining their feelings that they belong to both the Albanian and Swedish identity. Finally, the results indicate that all participants describe their identity creation as a hybrid and belonging to two cultural worlds.

Keywords: Identity, belonging, culture, Kosovo Albanians, Swedish, ethnicity, hybrid identity, Identity formation, biculturalism

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar	3
1.2	Material och avgränsningar	4
1.2.1	Källkritik.....	4
2	Litteraturoversikt och tidigare forskning.....	6
2.1	Etnicitet, nationalism och identitetsskapanden.....	6
2.2	Kulturtillhörighet	9
2.3	Vi och dem	10
3	Metod.....	12
3.1	Urval	14
3.2	Tillvägagångssätt	14
3.3	Tillförlitlighet	16
3.4	Etisk reflexion	16
3.5	Respondenterna	18
4	Teori	20
4.1	Identitet.....	20
4.2	Tillhörighet	22
4.2.1	Hybriditet.....	24
4.3	Kultur.....	25
4.3.1	Etnicitet.....	27
5	Resultat och analys.....	28
5.1	Empiri	28
6	Diskussion	44
	Referenser	46
7	Bilagor	49
7.1	Introduktionsbrev	49
7.2	Intervjufrågorna	50

1 Inledning

[...] Undra vart jag kommer att kalla mitt hem ...
Det så det känns ...
Så här i Sverige e vi svartskallar, invandrare, utländsk ...
Men i mitt hemland blir jag kallad för svensk ...
Sån ironi ...¹

Citatet ovan är taget från Mohammed Alis låt, Femtio länder. Låten var en av anledningarna till att undersökningen inom ämnet identitet och tillhörighet började.

Emigration har pågått under hela mänsklighetens historia. Det har funnits olika skäl till att människor har emigrerat, såsom krig, svält, fattigdom, andra personliga skäl eller bara ren nyfikenhet. Emigration har bidragit till att länder som tidigare varit etniskt homogena istället börjat bli mångkulturella och inbegripa nya kulturer, normer och värderingar. Sverige är ett av de länder som tar emot flest immigranter i Europa, vilket har bidragit till att Sverige är ett land med en stor mångfald av människor från olika delar av världen.

År 2015 var ett år vi alla kommer komma ihåg som det år då flyktingströmmen till Sverige var som störst.² Men för cirka 24 år sedan hade Sverige en liknade flyktingström, som kom från det dåvarande Jugoslavien. Migrationsverket visar att Sverige år 1992 tog emot ungefär 84 000 asylansökningar vilket gjorde att 1992 länge klassats som ett rekordår i antal asylsökande. Det var cirka 70 000 av dessa asylsökande som hade tagit sig till Sverige från forna Jugoslavien. Många av de asylsökande kom ifrån den del av forna Jugoslavien som idag utgör Republiken Kosovo och bland de asylsökanden fanns det många som lämnat sitt hem för ett tryggare Sverige.³

Flyktingströmmarna från forna Jugoslavien var stora ända fram till millenniumskiftet, men det var för nästan 24 år sedan, vilket har bidragit till att de som har kommit till Sverige har hunnit adaptera sig och bli en del av det svenska samhället. Eller har

---

¹Mohammed Ali – Femtio länder <http://genius.com/Mohammed-ali-ft-jacco-50-lander-lyrics> 2017.04.03.

² Migrationsverket. (2017). Asylsökande till Sverige under 1984–1999. [Datafil]. Hämtad från: <https://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871598171/1485556079445/Asyls%C3%B6kande+till+Sverige+1984-1999.pdf>

³ Migrationsverket. (2017). Asylsökande till Sverige under 2000–2016. [Datafil]. Hämtad från: <https://www.migrationsverket.se/download/18.585fa5be158ee6bf362fd2/1485556063045/Asyls%C3%B6kande+till+Sverige+2000-2016.pdf>

deras bakgrund och tid i hemlandet satt ett så pass stort avtryck att de inte kan anse sig tillhöra det svenska samhället?

Ämnet kommer att behandlas och undersökas djupare i denna uppsats. Därför har jag valt att intervjua personer med kosovoalbansk bakgrund för att få en bredare inblick i hur de upplever sin identitet och hur de väljer att identifiera sig eftersom de idag bär med sig två helt olika kulturer, traditioner och normer.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Människor är lika i värde och i rättigheter. Mänskliga rättigheter är till för att skydda individer mot diskriminering. Ingen människa får diskrimineras eller hindras från att utnyttja sina rättigheter på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder enligt den svenska diskrimineringslagen.⁴ Mänskliga rättigheter är något som utgår från individens rättigheter och skyldigheter, de är menade att vara universalistiska och individcentrerade. Är mänskliga rättigheter ett behov för individens identitetsformande? Tankarna kring det här kommer att diskuteras i diskussionen.

Jag har valt att intervjua individer med kosovoalbanskt påbrå för att se hur de väljer att förhålla sig till sin identitet. Det kan hända att individer med utländsk bakgrund kan uppleva att det är svårt att begripa sin identitet eller sin tillhörighet. Anledningen kan vara att de inte riktigt vet vart de hör till, vilket kan leda till att de känner att de måste välja vilken kultur de ska tillhöra. Det kan vara svårt för dem att hitta sin balans mellan ursprungslandet och den svenska identiteten. Att dela med sig av värderingar och kulturnormer anser jag vara något positivt, särskilt om vi lever i ett samhälle som är mångkulturellt.

Människor har sedan urminnes tider funderat över tillvaron, livets mening och vem man är. Att ha en identitet och vara förvissad om vem man är, anses vara ett grundläggande mänskligt behov.⁵ Citatet taget från Femtio länder, är något som jag personligen känner mycket igen mig i. Med anledning av min härkomst har jag ofta ställt mig

---

⁴ Mänskliga rättigheter - <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/ratten-att-inte-bli-diskriminerad> (hämta 2017.08.13).

⁵ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.32.

frågan var jag tillhör, eftersom jag inte ser ut som en stereotypisk svensk, blond och blåögd. Känslan av osäkerhet att inte helt veta var man hör hemma bidrar till att jag ifrågasätter min identitet och tillhörighet.

Syftet med undersökningen är att få en djupare förståelse för innebörden av begreppet identitet. Anledningen till det är att identitet kan definieras på olika sätt. För att kunna få en djupare förståelse har jag utgått från följande frågeställning:

- **Hur förhåller sig kosovoalbaner till sin identitet?**

1.2 Material och avgränsningar

Det material som har använts i undersökningen är främst material som har samlats in från intervjuer. Intervjuerna har varit huvudmaterialet i min undersökning, eftersom syftet med arbetet är att se hur kosovoalbaner förhåller sig till sin identitet. Utöver intervjuerna, som har varit mitt primärmaterial, har jag i analysen använt mig av artiklar och böcker som har berört begreppen identitet, tillhörighet och kultur.

1.2.1 Källkritik

Det är viktigt att vara källkritisk till materialet som används i undersökningen. Som intervjuare är det särskilt viktigt att vara medveten om det och vara särskilt källkritisk under intervjuernas gång. Primärmaterial som har använts i undersökningen är intervjuer. Det är viktigt att förstå respondenternas bakgrund och intressen samtidigt som det är viktigt att genomgången av intervjuaren har varit jämlik och rättvis mot alla respondenter under undersökningens gång. I undersökningen är det viktigt att referera tillbaka till respondenterna samt tydligt hänvisa till vad de har velat dela med sig. Det är viktigt att genomförandet och tolkningen av arbetet samt respondenternas intervjuer gör både intervjuaren och respondenterna rättvisa.

Uppsatsskrivandet innebär att självfallet utgå från en kritisk utgångspunkt, vilket har gjorts här. Materialet som har valts för att genomföra undersökningen har gjorts utifrån de kriterier och begrepp som ansågs relevanta för arbetet. Käl-

lorna har granskats noga och har enbart använts i syfte att antingen beskriva eller stödja olika tolkningar och teorier som har kommit upp under arbetets gång.

2 Litteraturöversikt och tidigare forskning

I det här avsnittet kommer jag att presentera tidigare studier som har gjorts i ämnet. Jag har valt att lyfta fram några artiklar, avhandlingar och böcker som diskuterar begreppen identitet, tillhörighet och kultur. Jag har valt de här teman för att få en vidare förståelse för möjliga inre identitetskonflikter som kan finnas bland individer som har utländskt bakgrund. Den forskning som presenteras nedan bidrar till en vidare bild av hur diskussionen kring ämnet identitetsutveckling ser ut samt det aktuella kunskapsläget.

Den tidigare forskningen är relevant för undersökningen, eftersom syftet är att se hur kosovoalbaner förhåller sig till sin identitet. De här studierna har valts för att de diskuterar identitetsskapandet och utvecklingen av det.

Begreppet identitet är något som är svårt att definiera, eftersom det finns olika tolkningar beroende på vilket urval du utgår ifrån. De forskare och teoretiker som nämns i undersökningen är ett av de många olika perspektiven som finns, men just det här urvalet är relevant för undersökningen som har gjorts.

Som jag tidigare har nämnt har vi kommit till en tid var människor har fler möjligheter att förflytta sig mellan städer och länder, vilket gör att människor medvetet eller omedvetet påverkas av saker och personer och samtidigt påverkar andra. Min undersökning är till för att se hur de individer som har valt att delta i undersökningen, upplever sin identitet. De forskare och teoretiker som nämns i detta avsnitt är till stöd för att se ifall identitet är föränderligt eller inte och i så fall varför.

2.1 Etnicitet, nationalism och identitetsskapanden

Thomas Hylland Eriksen introducerar i sin bok *Etnicitet och nationalism* att andra och tredje generationens invandrare i Europa kan uppleva en identitetsproblematik eftersom de innehar fler än en kultur, något Eriksen menar är en omtvistad åsikt.⁶ Det här är relevant för min undersökning eftersom jag undersöker hur kosovoalbaner i Sverige förhåller sig till sin identitet. Författaren menar att identitetsprocesser och självuppfattningar bland andra och tredje generationens invandrare kan visa någon sorts kulturförändring

---

⁶ Eriksen, Thomas Hylland, *Etnicitet och nationalism*, Nya Doxa, Nora, 1998, s.170.

när det gäller värderingar och identitet. Han menar att det kan finnas hinder för ungdomar för total assimilering, eftersom det finns konflikter samt tryck från föräldrarna.⁷ Eriksen talar om att det inte finns tydliga bevis som visar att det skulle finnas några svårigheter för individer att leva med två eller flera kulturer samtidigt. Men det kan finnas svårigheter för individer att hantera vissa situationer när de förväntar sig att de ska vara på ett sätt. Författaren väljer att beskriva de individer som ”anomalier”, eftersom han anser att de har en svårighet att passa in i de rådande kategorierna som finns i samhällets sociala klassifikationer.⁸

Till skillnad från Eriksen talar Phinney, Jean S., et al. om en positiv identitetsutveckling och anpassning till ett nytt land, där han menar att det kan vara bra att individen har både en etnisk identitet och en nationalidentitet. Genom en modell förklarar han hur människor utvecklas psykologisk utifrån interaktioner mellan en identitet som är kopplad till hemlandet och den nya identitet som är kopplad till det nya landet.⁹ Författaren lyfter fram innebörden av hur etnisk identitet och nationell identitet samspelar i invandares ackulturation till det nya landet. Författarens definition av begreppet ackulturation är en beskrivning av hur beteende, attityder och värderingar förändras med kontakt mellan kulturer i det nya landet.¹⁰ Etnisk identitet enligt Phinney et al. är en subjektiv känsla av att tillhöra en grupp eller kultur. Författaren beskriver nationell identitet som något man utvecklar genom att vara medlem i det nya samhället.¹¹

Även Maria Borgström talar om konflikter som kan skapas för individer som lever med fler än en kultur som Eriksen talar om. Det hon menar är att de identifikationskonflikter kan skilja mellan olika invandrargrupper men det kan även skilja mellan ungdomar och deras föräldrar.¹² Borgström menar att ungdomar ständigt söker efter den sociala och kulturella identiteten.¹³ Hon talar om att andra generationens invandrare har en annan inställning till landet de är bosatta i än deras föräldrar, vilket leder till att de skap-

---

⁷ Eriksen, Thomas Hylland, *Etnicitet och nationalism*, Nya Doxa, Nora, 1998 s.171.

⁸ Ibid s.170.

⁹ Phinney, Jean S., et al. "Ethnic identity, immigration, and well-being: An interactional perspective." *Journal of social issues* 57.3 (2001): 493–510, s.493.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid, s.494.

¹² Borgström, María, *Att vara mitt emellan: hur spanskamerikanska ungdomar i Sverige kan uppfatta villkoren för sin sociokulturella identitetsutveckling = How Latin American youths in Sweden understand the conditions for their socio-cultural identity development*, Univ., Stockholm, 1998, s.19.

¹³ Ibid s.10.

är en annan kultur än deras föräldrar.¹⁴ Begreppet identitet är ett av nyckelbegreppen i min undersökning. Författaren menar att det både finns en subjektiv och objektiv aspekt av identitetsbegreppet. Den subjektiva aspekten innebär hur individen själv identifierar sig, medan den objektiva innebär hur andra definierar och identifierar dig.¹⁵

Katrin Goldstein-Kyaga och Maria Borgström delar Eriksens uppfattning om att individer med utländsk bakgrund kan uppleva förändringar inom sin kultur och identitet. Men det författarna diskuterar är att identitet är en pågående process, något som pågår hela livet. De menar att processen beror på den ständiga utvecklingen och globaliseringen som vi människor lever i, som gör att gränser mellan olika kulturella och etniska skillnader avlägsnas. Eriksen menar att individer har svårt att passa in i de rådande kategorierna som finns i samhällets sociala klassifikationer. Goldstein-Kyaga och Borgström har diskuterat i deras studie att det är en problematik, och de hävdar att vi är i behov av ett nytt begrepp: den tredje identiteten. Goldstein-Kyaga och Borgström menar att individer med en tredje identitet har en kombination av skilda tillhörigheter, eftersom de ser skillnaderna mellan kulturerna. Författarna menar att den tredje identiteten är något för sig och inte handlar om blandade etniska och kulturella byggstenar. Författarna menar att den tredje identiteten håller på att växa, på grund av att mångkulturalismen håller på att breda ut sig i världen.¹⁶

Till skillnad från Eriksen talar Dan-Olof Rooth om att det är enklare för andra generationen att anpassa sig till normerna som finns i Sverige än vad det är för första generations invandrare. Anledningen till det, enligt Rooth, är att andra generations invandrare har gått i svenska skolor där de har fått kunskap om Sverige och de svenska normerna.¹⁷

Rooth menar att det finns påverkansfaktorer för identitetsskapanden som är familjeförhållanden och uppväxtmiljön. Med uppväxtmiljö menar han var individen har växt upp, om det är i en svensk- eller invandrartät ort.¹⁸ Med familjeförhållanden menar Rooth att det skiljer ifall en av föräldrarna är svensk eller inte. Skulle andra generations

---

¹⁴ Borgström, María, *Att vara mitt emellan: hur spanskamerikanska ungdomar i Sverige kan uppfatta villkoren för sin sociokulturella identitetsutveckling = How Latin American youths in Sweden understand the conditions for their socio-cultural identity development*, Univ., Stockholm, 1998, s.19.

¹⁵ Ibid s.29–30.

¹⁶ Goldstein-Kyaga, Katrin, and María Borgström. *Den tredje identiteten: ungdomar och deras familjer i det mångkulturella, globala rummet*. Södertörns högskola, 2009, s.93.

¹⁷ Rooth, D. O. "Etnisk diskriminering och "Sverige-specifik" kunskap." *Ekonomisk debatt* 29.8 (2001): 535–546, s.538.

¹⁸ Ibid s.538.

invandraren ha en svensk förälder innebär det enligt Rooth att individen har större ”Sverige-specifik” kunskap än de som har två föräldrar med ett icke-svenskt etniskt ursprung.

2.2 Kulturtillhörighet

Olena Nesteruk talar om att familjens socialisering, gemenskap samt språkanvändning har en stor betydelse för familjens tillhörighetskänsla. Författaren menar att de som inte behärskade språket som föräldrarna talade i ursprungslandet hade en svagare känsla av tillhörighet till ursprungslandet och sitt kulturarv. Enligt författarens studie visade sig de individer som behärskade språket från både ursprungslandet och språket från landet de har bosatt sig i att vara bikulturella, vilket innebar att de kände en tillhörighet till både ursprungslandet och landet de nu var bosatta i.¹⁹

Till skillnad från Nesteruk talar Anne Charlotte Ringquist i sin bok *Människan i socialt och kulturellt sammanhang*, om kulturmönster och kulturmöten, eftersom den syftar till att ge en ökad kunskap om och förståelse för människor i olika sociokulturella sammanhang. Hon har studerat hur människor på bästa sätt kan hindra kulturkrock samt hur ett lyckat möte med andra människor från andra kulturer kan gå till.

Enligt Ringquist är det viktigt att vi accepterar och förstår andra kulturer för att minska på konflikter. Hon menar att individer är påverkade av den kultur och de värderingar de är uppväxta i. Hon anser att det är viktigt att vi har det i åtanke, eftersom vi ständigt möter människor från olika delar av världen och som har andra kulturer.²⁰

Ringquist upplyser om att människor inte behöver komma från olika länder för att mötet mellan två olika människor ska ”krocka”. Hon menar att de förutfattade meningar vi ibland har om varandra kan räcka för att skapa kulturkrockar.²¹

Som Ringquist, menar Borgström att en kulturkonflikt kan ske när vi möter en ny kultur, särskilt där nya värderingar och trosuppfattningar krockar med dem som vi har växt upp med eller har tagit med oss från vårt hemland. Hon menar att konflikten upp-

---

¹⁹ Nesteruk, Olena, et al. "Development of ethnic identity in young adults from immigrant families: "I want to hold onto my roots, but I also want to experience new routes"." *Marriage & Family Review* 51.5 (2015): 466–487, s.470.

²⁰ Ringquist, Anne Charlotte, *Människan socialt och kulturellt*, 4., [omarb.] uppl., Liber, Stockholm, 2010, s.41.

²¹ Ibid s.56.

kommer när valmöjligheter förekommer för individer.²² Författaren talar om att en individ kan inneha en dubbel identitet. Hon beskriver det som en känsla av att man tillhör två världar samtidigt. Det innebär att individen tar egenskaper från båda kulturerna, från hemlandet och det nya landet de har bosatt sig i.²³

2.3 Vi och dem

Masoud Kamali och Paulina de los Reyes har skrivit rapporten ”Bortom Vi och Dom – Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering”.²⁴ De kritiserar den svenska integrationspolitiken eftersom de menar att den vilar på människors olikheter. De menar att integrationstänkandet utgår ifrån två rangordnade kategorier, vilket är ett ”vi” och ett ”dom”. Där ”vi” (svenskar) är de som ska integrera, och ”de andra” (invandrare) är de som ska integreras.²⁵ Författarna talar om att enligt den svenska integrationspolitiken måste individer placera sig i antingen den svenska eller invandra kategorin. Den här sortens uppdelning fastställer svenskheten som norm, vilket gör att de som placerar sig i invandrargruppen hamnar i utanförskap. Svenskhet är kopplad till privilegierade positioner som är svårt för andra att uppnå²⁶, men än är det inte en fastställd identitet. I studien diskuterar Kamali och de los Reyes om svenskhet och integrationstänkandet, där de menar att begreppet integration är starkt förknippat med identitet. De menar att integrationspolitikens utmaning är att öka acceptansen för att människor är svenskar och något annat.²⁷ De menar att den dominerande synen av svenskhet är problematisk, eftersom det gör den svår att kombinera en identitet med andra identiteter.

Det är svårt att skilja integration från identitet eftersom ”svensk” och integrerad hör ihop, det innebär att individer som är integrerade är ”svensk” medan de som inte är

---

²² Ringquist, Anne Charlotte, *Människan socialt och kulturellt*, 4., [omarb.] uppl., Liber, Stockholm, 2010, s.33.

²³ Ibid s.36.

²⁴ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2005/06/sou-200541/> (senast 2017.08.13).

²⁵ Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering, *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering: rapport*, Fritzes offentliga publikationer, Stockholm, 2005, s.196.

²⁶ Ibid s.18 & 58.

²⁷ Ibid s.106.

”svensk” inte är integrerade.²⁸ I rapporten diskuteras det om begreppet svenskhet av genusvetaren Katarina Mattsson.²⁹ Mattsson menar att det finns en föreställning om vilka vi är. Hon menar att det finns en tydlig utseendebaserade föreställning till exempel att vara blond och blåögd. Men enligt de los Reyes att vara ”svensk” behöver självklar inte betyda att vara född i Sverige. Hon menar att det finns kriterier, till exempel att ha svenskt medborgarskap, som anses vara tillräckligt för att bli accepterad som ”svensk”.³⁰

---

²⁸ Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering, *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering: rapport*, Fritzes offentliga publikationer, Stockholm, 2005, s.52 &162.

²⁹ Ibid s.139–157.

³⁰ Ibid s.235.

3 Metod

Jag har valt att utgå från en kvalitativ metod i undersökningen, det innebär att fokus ligger på ord och innebörden av de istället för att samla in mängder av data att analysera. Den kvalitativa metoden är till för att behandla ett antal individers syn på deras verklighet utifrån deras upplevelser och erfarenheter. Verkligheten kan förklaras på olika sätt, eftersom det finns absolut ingen sanning, till skillnad från den kvantitativa forskningen som är mer objektiv, där söker man efter en säker sanning. Den kvalitativa metoden har en mer induktiv syn på förhållandet mellan teorin och praktiken. Det innebär att teorin skapas genom de forskningsresultat som har framkommit genom det praktiska arbetet. Kunskapsteoretiska ståndpunkten är något som kännetecknar den kvalitativa metoden, det innebär att betydelsen i den här metoden befinner sig på förståelsen av den sociala verkligheten som deltagarna tolkar som sin verklighet.³¹

Jag anser att den kvalitativa metoden är passande till min undersökning, eftersom min undersökning utgår av individer med kosovoalbanskt påbrå. Utifrån ett kvantitativt skulle det inte vara möjligt för mig att utföra samtal med respondenterna eller bilda en djupare förståelse för deras upplevelser och erfarenheter. Eftersom jag vill undersöka hur kosovoalbaner förhåller sig till sin identitet, är det viktigt att jag får så mycket information och förståelse från respondenternas upplevelser och uppfattningar. Med den insamlade informationen kan jag gå djupare om hur olika delar hänger samman, samt hur olika upplevelser eller uppfattningar kan ha påverkat individernas identitetsskapande.

Jag har valt mig av kvalitativ metod där jag valde att använda mig av intervjuformen till min undersökning. Kvalitativa intervjuer är mer flexibla och följsamma än kvantitativa där man istället har en upprädd form av frågeställningar som ska följas utan något intresse av respondenternas egna uppfattningar.³² I kvalitativa intervjuer finns det en större fokus på respondenternas egen ståndpunkt. Intervjuerna erbjuder mer flexibilitet, frågorna kan förflyttas om i intervjuguiden, respondenterna kan intervjuas

---

³¹ Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2002, s.249.

³² *Ibid* s.300.

flertals gånger och svaren tillåts vara mer detaljerade eftersom de inte måste vara lättkodade inför analysen.³³

I undersökningen har jag använt mig av semi-strukturerade intervjuer, eftersom mitt intresse är att ta del av respondenternas upplevelser och förståelse av att växa upp i ett svenskt samhälle med kosovoalbanskt påbrå. Ifall det på något sätt har påverkat deras identitet och självbild. Semi-strukturerade intervjuer används för att försöka hitta teman i människors vardagsvärld utifrån respondenternas perspektiv.³⁴ Att genomföra intervjuerna ur ett semi-strukturerat perspektiv innebär det inte att intervjuerna är avslappnade likt ett vardagligt samtal och de är inte strukturerade som ett frågeformulär. Intervjuerna är utförda efter en intervjuguide som är utformad med olika teman som följs under intervjuerna, därför kan intervjuaren och respondenterna tala fritt så länge de håller sig inom de utvalda teman.³⁵

Intervjumetoden är en stor del i mitt forskningsområde, eftersom jag har valt att använda mig av individers egen uppfattning av ämnet. Steiner Kvale och Svend Brinkmann menar att en intervjuguide är likt ett manus som är avsett att analysera som forskare. Här är det viktigt att utföra en nyanserad intervjuguide för att få svar på mina frågor.³⁶ Jag valde den här intervjuformen på grund av att jag vill ge respondenterna en frihet att uttrycka sig fritt utan att de ska uppleva sig ledd eller begränsade av mina frågor. På samma gång ville jag ha möjligheten till någon sorts struktur och form för att kunna ha möjligheten till att ställa nya frågor, samtidigt som vi fortsätter att hålla oss inom ämnet.

Med hjälp av det insamlade material har jag tillsammans med teorierna utfört en analys baserad på respondenternas uppfattning av begreppen identitet, tillhörighet och kultur.³⁷ Jag valde att utforma min intervjuguide genom att välja några få begrepp som jag ansåg är centrala i min problematisering. Begrepp är identitet, tillhörighet samt kultur. Jag har valt begrepp som tema i min intervjuguide, varpå jag utformade ett flertal användbara intervjufrågor som var relaterade till de valda begreppen. Den här sortens avval gjordes för att få ett mättande empiriskt material som möjligt efter att intervjuerna

---

³³ Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2002, s.249. s.301.

³⁴ Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009, s.43.

³⁵ Ibid s.43.

³⁶ Ibid s.146.

³⁷ Ibid s.171.

var avslutade. Orsaken till att jag har använt mig av de begreppen är att de är relevanta för min undersökning och uppsatsens syfte.

3.1 Urval

I beslutet av urval har jag valt att komma i kontakt med individer i olika ålder som har ett kosovoalbanskt påbrå, dock har jag avgränsat mig till vuxna kvinnor och män eftersom min avsikt är att undersöka deras upplevelse och känslor kring deras identitetsskapande. För att kunna göra det behövs det en viss livserfarenhet för respondenterna att kunna svara på frågorna. Respondenterna blev valda efter att ha gjort en efterfråga på Facebook. Efterfrågan gjordes på två grupper vid namnet "Sveriges Albaner" samt "Sveriges Bästa Albaner", men enbart i gruppen "Sveriges Albaner" visades det intresse att delta i undersökningen.

Det urval som jag har använt mig av heter kriterieurval. Det innebär att olika kriterier behövs uppfyllas för att respondenterna skall kunna få delta i undersökningen.³⁸ De kriterier som har behövts uppfyllas för att delta i undersökningen var att individerna ska vara myndiga, ha kosovoalbanskt påbrå, samt att det ska vara en blandning av både kvinnor och män. Det kan finnas några få konsekvenser att använda sig av ett sådant urval. Det kan vara att storleken på urvalet är litet och man begränsar sig till ett visst gruppsmål. Det är viktigt att i sådant fall, inte generalisera ifall det visar sig att alla utvalda respondenter upplever en och samma åsikt. Det är viktigt att ha i åtanke att det inte behöver innebära att alla individer med kosovoalbanskt påbrå upplever samma åsikter.³⁹

3.2 Tillvägagångssätt

I samband med att uppsatsen påbörjades gjordes efterfrågan i en grupp vid namnet "Sveriges Albaner" på Facebook, varav respondenterna själva valde att delta i under-

---

³⁸ Marlow, Christine. & Boone, Sarah., *Research methods for generalist social work*, 4. ed., Thomson Brooks/Cole, Belmont, CA, 2005, s.140.

³⁹ Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2002, s.110.

sökningen. Intervjuerna bestämdes över chatten på Facebook, vilket resulterade i åtta intervjuer, varav fem genomfördes via telefon och tre intervjuer genomfördes i fysisk form. Anledningen till att tre intervjuer genomfördes i fysisk form är att de var bosatta i närheten av vart jag bor, vilket gjorde det möjligt för mig att träffa dem. Jag anser att det mest fördelaktiga sättet att genomföra intervjuerna var ansikte mot ansikte eftersom det fanns en kroppslig närvaro som ger möjligheten till att få tillgång till ickespråklig information, i form av olika gester och ansiktsuttryck.⁴⁰ Men det fanns även fördelar med intervjuerna som genomfördes via telefon. Fokuset med undersökningen var på respondenternas upplevelser var det lite enklare att fånga upp det via telefonen. Under intervjuens gång upplevde jag att respondenterna kände sig avslappnade och öppna med vad de ville dela med sig. Det här tolkade jag som att de kände en viss frihet i att uttrycka sig men även en trygghet i situationen.

Tiden för intervjuerna bestämdes dels av mig. Jag gav valmöjligheter om vilka tider som respondenterna kunde välja mellan. Intervjuerna som genomfördes i fysisk form utfördes på ett kafé i Malmö som heter Condeco. Jag valde att genomföra intervjun där eftersom jag ansåg att en avslappnad miljö skulle få respondenterna att känna sig avslappnade och bekväma särskilt med frågorna som jag ställde dem. Respondenterna var mycket pratglada och villiga till att dela med sig av sina tankar och känslor. Längden på intervjuerna var mellan 30–60 minuter, beroende på hur pratglada respondenterna var kunde intervjuerna vara ännu längre. Respondenterna var väldigt positiva till undersökningen samt nyfikna över resultaten. De var väldigt positiva över att hjälpa och bidra med mer, ifall jag inte hade fått rätt eller tillräckligt av material och därmed var i behov av mer.

Jag valde att boka in intervjuerna med några dagars mellanrum i avsikt att kunna sitta och transkribera samtalen direkt efter att intervjuerna var avklarade. Anledningen till det är att kunna ha lite andrum mellan intervjuerna i efterhand samt kunna sitta i lugn och ro med att transkribera. När intervjuerna var avklarade började jag lyssna om på intervjuerna, som jag hade spelat in med min mobil, för att sedan börja med transkriberingen. Att spela in intervjuerna var viktigt för att först kunna hålla fokuset i att hålla samtalet flytande och anteckna under intervjuens gång och för det andra är det att ha

---

⁴⁰ Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009, s.165.

möjligheten att återigen kunna gå tillbaka till intervjun efter den är avslutat. Bearbetningen av materialet valde jag att lyfta fram respondenternas uttalanden genom att söka efter teman i texterna, i avsikt att hitta någon sorts mönster i respondenternas uttalanden som kunde vara användbar i min undersökning. De valda teman tillsammans med respondenternas uttalanden använde jag sedan för att bygga upp presentationen av materialet. Jag valde att presentera materialet samtidigt med analysen i relation till teorierna och den tidigare forskningen.

3.3 Tillförlitlighet

Under arbetets gång höll jag respondenterna informerad om syftet med uppsatsen samt informerade jag respondenterna om att intervjun är anonymt och att de när som helst kan avbryta intervjun. Ifall respondenterna kände att de inte ville besvara frågorna kunde de säga ifrån, för att inte skapa någon sorts obekvämlighet under intervjuens gång.

Jag har försökt hålla en viss distans och ett öppet sinne till det empiriska materialet under intervjuernas gång. Jag var medveten om att det skulle finnas någon sorts möjlighet för att arbetets analys skulle riskeras att färgas av mina egna upplevelser och uppfattningar. Det är viktigt att hålla ett visst avstånd för att inte dra egna slutsatser eller egna förståelser över respondenternas upplevelser och erfarenheter, eftersom det skulle innebära att jag har påverkat mitt empiriska material. En sådan risk ville jag undvika. Anledningen till det är att hålla en viss distans från respondenterna och deras berättelser, och istället enbart låta min egen förståelse och erfarenhet spela in vid tillfällena när respondenterna upplever svårigheter att uttrycka sig eller göra sig förstådda under intervjuens gång. På så sätt har jag inte haft någon stor inverkan på det empiriska materialet, och har enbart varit till stöd för att underlätta kommunikationen vid behov mellan mig som intervjuare och respondenten. Därför anser jag att det upplevs en tillförlitlighet i undersökningen.

3.4 Etisk reflexion

Jag valde att göra den här sortens undersökning eftersom jag har ett stort intresse över att veta mer om identitetsskapande och tillhörighet. Ständig sker det saker i världen som

är oförståeliga och bidrar till att det finns skillnader mellan människor. Jag har valt att undersöka hur kosovoalbaner i Sverige förhåller sig till sin identitet, eftersom Sverige är ett sådant mångkulturellt land har jag velat se hur respondenternas identitetsskapande är och om det har funnits faktorer som har påverkat deras identitetsbildning.

I ”*Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*”⁴¹ förklarar Kalmar och Lövgren skillnaden mellan forskningsetik och forskareetik. Med forskareetik handlar det om ansvaret som forskaren har i förhållanden till forskningen och forskarsamhället. Med forskningsetik handlar det om hur man värnar om respondenternas människovärden, integritet och självbestämmande. Det handlar om att ta hänsyn gentemot respondenternas integritet. För att kunna göra det finns det etiska regelverk som Kulman och Lövgren beskriver i sin bok. De etiska regelverken är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Nedan presenteras de etiska regelverken och hur jag har gått tillväga med att ta hänsyn till respondenternas integritet.⁴²

Informationskravet innebär att forskaren skall hålla respondenten uppdaterat över arbetets syfte. När efterfrågan på Facebook gjordes förklarades syftet till undersökningen, därefter när respondenterna hörde av sig och ville delta meddelade jag återigen om undersökningens syfte. Sedan när intervjuerna påbörjades informerades de muntligt ännu en gång om syftet, studies upplägg och sekretess.⁴³

Samtyckeskravet innebär att respondenterna har möjligheten att lämna sitt samtycke till mig, som forskare, om de väljer att delta i undersökningen eller inte.⁴⁴ Det här var jag tydligt om när intervjuerna påbörjades, vilket gjordes både skriftligt och muntligt.

Konfidentialitetskravet innebär att forskaren är tydligt med att informera respondenten om att informationen som de delar med sig under forskningens gång samt deras personliga uppgifter kommer att behandlas konfidentiellt.⁴⁵ Jag gav tydlig information om hur jag skulle gå tillväga med arbetet och meddelade respondenterna att intervjuerna endast kommer att användas till undersökningens syfte.

---

⁴¹ Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.), *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*, Gleerups, Malmö, 2012.

⁴² Ibid s.13.

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Ibid s.14.

⁴⁵ Ibid.

Nyttjandekravet innebär att den information som respondenterna delar med mig som forskare, inte kommer att nyttjas på ett annat sätt än till forskningsändamålet.⁴⁶ Jag har informerat detta för respondenterna både skriftligt och muntligt. Det är viktigt att respondenterna känner trygghet och förtroende till mig som intervjuare och forskare.

3.5 Respondenterna

Respondenterna var i åldern mellan 20–30 och har frivilligt vald att delta i undersökningen. Undersökningen har varit anonymt vilket innebär att respondenternas fullständiga namn inte kommer att nämnas under arbetets gång utan jag har valt att referera de olika respondenterna efter fiktiva namn. Bland deltagare är det en blandning av både tjejer och killar och alla har kosovoalbanskt påbrå. Nedan presenteras de åtta respondenterna som har deltagit i undersökningen.

Alea – Hon är född i Tyskland. Hon kom som 9-åring till Sverige tillsammans med sin mamma och bror i samband med oroligheterna i Kosovo. Hon studerar.

Bora – Hon är född i Sverige. Hon studerar.

Elena – Hon är född i Sverige. Hon har studerat.

Kati – Hon är född i Sverige. Hon studerar.

Vera – Hon är född i Tyskland, kom till Sverige tillsammans med sin familj i samband med oroligheterna i Kosovo. Hon har studerat.

Leo – Han är född i Kosovo, kom till Sverige tillsammans med sin familj i samband med oroligheterna i Kosovo. Han har studerat.

Alban – Han är född i Kosovo, kom som 11-åring till Sverige tillsammans med sin familj i samband med oroligheterna i Kosovo. Han har studerat.

---

⁴⁶ Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.), *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*, Gleerups, Malmö, 2012, s.14.

Altin – Han är född i Kosovo, kom till Sverige tillsammans med sin familj i samband med oroligheterna i Kosovo. Han studerar.

4 Teori

Här kommer jag att presentera de teorier och begrepp jag använder mig av under analysen av mitt empiriska material. Syftet med denna uppsats är att undersöka hur kosovoalbaner förhåller sig till sin identitet, har jag då valt att fördjupa mig mer i begreppen identitet, tillhörighet och kultur. Mitt fokus i undersökningen är identitet och identitetsskapanden har jag valt att utgå ifrån Jonas Stier samt Anthony Giddens. För att förklara tillhörighet har jag utgått från Nira Yuval-Davis och Hanna Wikström, och kulturbegreppet beskrivs utifrån Anthony Giddens. Jag har valt att utgå ifrån de här teoretikerna eftersom jag ansåg att de var passande till min undersökning.

4.1 Identitet

Det är en självklarhet att det är svårt att identifiera innebörden av identitet, eftersom det inte finns någon enkel, entydig definition eller gångs uppfattning av vad identitet är.⁴⁷ Jag har valt att undersöka mänsklig identitet, för att få en djupare och vidare förståelse för hur begreppet betraktas. Jonas Stiers fokus på identitetsperspektivet är på individperspektivet, vilket är relevant för min uppsats eftersom mitt fokus för undersökningen är på individernas perspektiv.

Identitet härstammar från latinens ”identitas” vilket innebär ”densamme”.⁴⁸ Begreppet identitet har med ”överensstämmelse” att göra, det innebär att vara samma person från dag till dag och situation till situation.⁴⁹ Egentligen blir identiteter endast meningsfulla i relation till något eller någon, vilket innebär att det måste ställas mot något eller någon. Det är genom språket som vi kan signalera relationer och tillskriva människor identiteter.⁵⁰

Enligt Jonas Stiers formas människans identitet genom samhällets villkor i form av sociala och kulturella erfarenheter och händelser. Han menar även att identitet kan

---

⁴⁷ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.13.

⁴⁸ NE.se - <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/identitet> tagen 12.07.2017.

⁴⁹ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.17.

⁵⁰ Ibid.

bildas genom individens egna handlingar och bidrag till samhället.⁵¹ Stier menar att identitet är ett begrepp som inkluderar allt från individens kön till etnisk tillhörighet till yrke. En individ kan identifiera sig på det personliga planet, som grupp men också som kollektiv. Om en individ identifierar sig som en del av ett kollektiv är det vanligt att det grundas i individens kultur eller etnicitet.⁵²

Begreppet identitet har de senaste årtiondena använts som en medial klyscha eller ett politiskt slagträ.⁵³ Identitet handlar om att befinna sig ”i varande”, att möta de utmaningar som individen ställs inför. Individens identitet påverkas av och bör förstås av samhällets grunder. Den sociala och kulturella omgivningen, livs- och utvecklingskriser, oförutsedda händelser och livserfarenheter.⁵⁴

Enligt Stier finns det fem olika *förståelsenivåer* för att förstå människans identiteter. Han talar om *biofysiska nivån*, som menar att identitet är sammankopplat med kroppen. Det innebär att i många fall är det kroppen, utseendet, som vi först ser och bedömer ens identitet.⁵⁵

Den andra nivån är den *psykologiska nivån*, vilket innebär att människan är tänkande, kännande och handlande varelser som själva formar en självuppfattning, självbild och självkänsla. Identitet är manifesterad i individens medvetande och är sammanlänkande med individens själv, jag och personlighet.⁵⁶

Grupp- och organisationsnivån är det tredje nivån som Stier uppmärksammar. Här talas det om identiteter som avser olika typer av gruppidentiteter inom grupper av människor eller organisationer. Identitet inom de här områdena uttrycks i exempelvis, lojalitet, kollegialitet, gemenskap och samhörighet. Inom denna nivå omformas och påverkas individens identiteter av sociala relationer, grupptillhörigheter och socialt samspel.⁵⁷

Den fjärde nivån är *samhällsnivån*. Här anses identiteter vara produkter av ett dialektiskt samspel mellan individens själv upplevda identitet och samhällets struktur och kultur. Det innebär att alla identiteter existerar i och påverkas av en samhällelig omgiv-

---

⁵¹ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.11–12.

⁵² Stier, Jonas, *Kulturmöten: en introduktion till interkulturella studier*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009.

⁵³ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.11.

⁵⁴ Ibid s.12.

⁵⁵ Ibid s.22.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ibid.

ning, samtidigt som kulturer och samhällen grundar sig på en kollektiv identitet av något slag.⁵⁸

Sista nivån enligt Stier är *miljönivån*. Här talar han om att inom miljönivån är människans identitet sammankopplat till människans geografiska läge. Vilket gör att människors identiteter kan se olika ut beroende på individens geografiska läge.⁵⁹

Precis som Stier menar Anthony Giddens att socialiseringsprocessen är en viktig del för identitets utformning. Enligt Giddens föds en individ in i en verklighet och i ett socialt mönster utan att kunna göra egna beslut.⁶⁰ Vilket innebär att det redan börjar vid födseln och varar fram till individens död. Giddens menar att med tiden lär människorna sig att anpassa sig efter samhällets normer och regler. Han menar att den första påverkan är först och främst familjen, eftersom det är därifrån första sammanhanget kommer ifrån. Det här kallar Giddens för primärprocessen.⁶¹ Den andra processen heter sekundärprocessen, vilket sker i samband med skolan, arbetslivet samt median. Enligt författaren, menar han att en individ intar olika identiteter under sitt liv, beroende på vilka situationer personen befinner sig i, han menar att identitet kan definieras som kollega, mamma, syster, handikappad, kvinna eller kristen.⁶² Samtidigt menar Giddens att det finns två olika identiteter, den personliga identitet och den sociala. Med den personliga identitet, menar han, är formad av den primära socialisationsprocessen som är en ständig utvecklingsprocess, vilket innebär att den är föränderlig. Den sociala identiteten är påverkad av den sekundära socialisationsprocessen, det innebär att det klagör ifall en individ tillhör en viss samhällsgrupp.⁶³

4.2 Tillhörighet

Nationalencyklopedin definierar tillhörighet att vara en del av något större än en själv, att ingå i en grupp.

Nira Yuval-Davis menar att det finns en skillnad mellan tillhörighet och politisk tillhörighet. I denna undersökning kommer vi enbart utgå från definition av tillhörighet.

---

⁵⁸ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.22.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.

⁶¹ Ibid s.42-44.

⁶² Ibid s.42-43.

⁶³ Ibid s.43-44.

Enligt Yuval-Davis definition av begreppet tillhörighet innebär det en känsla av fästpunkt, en känsla av att känna sig hemma. En del av den här känslan är att känna sig "trygg".⁶⁴ Människor kan "tillhöra" på många olika sätt och till många olika objekt. Det kan variera från en viss person till hela mänskligheten, på konkret eller abstrakt sätt. Tillhörande kan vara en handling av självidentifiering eller identifiering av andra, på ett stabilt, omstritt eller övergående sätt.⁶⁵

För att förenkla vår förståelse av begreppet att tillhöra, skulle det vara användbart att skilja mellan tre stora analytiska nivåer där tillhörighet är uppbyggd. Den första nivån gäller sociala platser.⁶⁶ När det sägs att människor tillhör ett visst kön, ras eller klass eller nation, att de tillhör en viss åldersgrupp, släktgrupp eller ett visst yrke, är det som talas om sociala och ekonomiska ställen.⁶⁷

Den andra avser individs identifikationer och känslomässiga bilagor till olika kollektivitet och grupperingar.⁶⁸ Identiteter är narrative, berättelser som människor väljer att intala sig själv och andra om vem de är och vem de inte är. Alla berättelser är inte om att tillhöra till en särskild grupp och kollektiv. De kan exempelvis vara om individuella attribut, kropps bilder, yrkesinriktningar eller sexuell förmåga.⁶⁹ Men även sådana historier relaterar ofta, direkt eller indirekt, till själv och/eller andras uppfattningar om vad som är medlem i en sådan gruppering eller kollektiv (etnisk, raslig, nationell, kulturell, religiös) kan betyda.⁷⁰ Identitetsberättelserna kan vara individuella eller de kan vara kollektiva, sistnämnda är ofta en resurs för den tidigare. Även om de kan reproduceras från generation till generation, utförs denna reproduktion alltid på ett selektivt sätt. Identitetsberättelserna kan skiftas och ändras och bestridas. De kan relatera till det förflutna, till en myt av ursprung; de kan vara inriktade på att förklara nutiden och förmodligen, framförallt, fungerar de som en projicering av en framtida bana.⁷¹

Konstruktioner av tillhörighet kan dock inte och bör inte ses som bara kognitiva berättelser. De speglar känslomässiga investeringar och önskemål om bifogade filer: "individuals and groups are caught within wanting to belong, wanting to become, a pro-

---

⁶⁴ Yuval-Davis, Nira, *The politics of belonging: intersectional contestations*, Sage, Los Angeles, Calif., 2011, s.10.

⁶⁵ Ibid s.12.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid, s.12-13.

⁶⁸ Ibid s.12.

⁶⁹ Ibid, s. 14.

⁷⁰ Ibid

⁷¹ Ibid.

cess that is fueled by yearning rather than positing of identity as a stable."⁷² Elspeth Probyn, liksom Anne- Marie Fortier, konstruera identitet som övergång, alltid producera sig genom de kombinerade processerna att vara och bli, tillhör och längtar efter att tillhöra.⁷³

Den tredje avser etiska och politiska värdesystem med vilka människor bedömer sina egna och andras tillhörighet. De olika nivåer är inbördes, men kan inte reduceras till varandra, eftersom många politiska projekt av tillhörighet tenderar att antas.⁷⁴ Tillhörighet handlar därför inte bara om sociala platser och konstruktioner av individuella och kollektiva identiteter och bilagor utan också om hur de värderas och bedöms. Nära med det här är specifika attityder och ideologier om var och hur identitet och kategoriska gränser är eller bör dras.⁷⁵

Hanna Wikström skriver i sin bok *Etnicitet* att tillhörighet kan klassificeras samt dela in människor i grupper.⁷⁶ Enligt Stier talar han om att det finns ett psykologiskt behov hos människor av att känna sig integrerad i en helhet. Det beror på att människor är i behov av att leta efter sociala tillhörigheter för att kunna urskilja sig från mängden i den mån av att vara tilltalande för gruppen, men samtidigt i behov av att kunna smälta in som en i mängden ur just den gruppen. Wikström beskriver tillhörighet som något komplext och föränderligt. Hon skriver att de globala rörelser vi gör, som att resa och bosätta sig på olika platser, bidrar till att tillhörighet är föränderligt och har hjort att det har blivit en politiskt laddad fråga.⁷⁷

Inkludering och exkludering är vad tillhörighetsfrågan handlar om, ifall en individ betraktas tillhöra en viss grupp eller inte. Det som Wikström lyfter är att hon anser att människor kan erhålla fler än en tillhörighet, till exempel att en individ kan vara svensk, engelsman och samtidigt även en EU-medborgare. Hon ställer även frågan om vilka konsekvenser som olika synsätt på tillhörighet kan få.⁷⁸

4.2.1 Hybriditet

---

⁷² Yuval-Davis, Nira, *The politics of belonging: intersectional contestations*, Sage, Los Angeles, Calif., 2011, s.15.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Ibid, s.12.

⁷⁵ Ibid, s.18

⁷⁶ Wikström, Hanna, *Etnicitet*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2009, s.12–13.

⁷⁷ Ibid s.37–38.

⁷⁸ Ibid s.18.

Nationalencyklopedin beskriver begreppet hybrid som en korsning mellan individer med olika ursprung.⁷⁹ Hanna Wikström definition av begreppet hybriditet är något som används för individer som har ett blandat ursprung och/eller blandade tillhörigheter. Wikström menar att världen idag är mer komplext än vad det har varit förr, vilket gör att det inte är möjligt att tala om monoetniska tillhörigheter eller monokulturella tillhörigheter. Med det menar hon att det inte finns något egentligt ursprung, utan att det inom alla kulturer och etniska tillhörigheter finns influenser av andra kulturer. Det viktiga enligt Wikström är att lägga fokusera på hur människor beskriver tillhörighet.⁸⁰

Katrin Goldstein-Kyaga och Maria Borgström menar att individer med en hybrid identitet växlar mellan olika kulturella system, ser sin identitet på olika nivåer, och är "både och" som något "tredje". Det innebär att individen intar en tredje position som kan hänga ihop med ett etiskt ställningstagande om värderingar och livssyn. Individen kan se sig som hybrid, men samtidigt se sig som en "hel" människa.⁸¹ Det som utvecklar den tredje identiteten är saker som bra kunskaper i bland annat språket, om de olika kulturerna och kodväxling. Vilket kan leda till en ökad kulturell förståelse, en förmåga att anpassa sitt beteende och känslan av att vara hemma på olika platser och länder.⁸²

4.3 Kultur

Kulturbegreppet är något som ofta definierar en grupp människor, det kan handla om värderingar kring familj, arbete och samhälle. Det kan även vara våra handlingar, roller samt relationer. I många fall är språket kulturens bägare.⁸³ Kultur skiljer mellan individer, eftersom personer har olika vanor och de kommunicerar på olika sätt. Det som är viktigt att tänka över är att inom en kultur kan skillnaden vara större än skillnaden mellan olika kulturer.

Kultur är ett begrepp som är svårt att definiera, troligtvis är det så att alla har sin egen definition av vad det innebär. Vi lever i ett samhälle som är i ständig förändring,

---

⁷⁹ Nationalencyklopedin, hybrid. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/hybrid> (hämtad 2017-08-07).

⁸⁰ Wikström, Hanna, *Etnicitet*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2009, s.15 & 63.

⁸¹ Katrin Goldstein-Kyaga och Maria Borgström 2009, s.80.

⁸² Ibid s.93.

⁸³ Nilsson, Björn & Waldemarson, Anna-Karin, *Kommunikation: samspel mellan människor*, 3., [omarb.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2007, s.122.

vilket bör innebära att även vi människor ständigt förändras. Många individer sammankopplar kultur med etnicitet, medan andra ser kultur som en social konstruktion och väljer det utifrån den kontexten de befinner sig i. När vi använder begreppet kultur till vardags, tänker vi oftast på delbetydelsen ”finkultur”– till exempel litteratur, musik och konst.⁸⁴ Anthony Giddens definition av kultur är de beteendemönster, normer, värden och materiella resurser som karakteristiska för en viss grupp.⁸⁵

När sociologer använder sig utav begreppet ingår finkulturen men även andra företeelser. Kulturen är något som rör människors livssätt i ett samhälle eller i en viss samhällsgrupp.⁸⁶ När människor talar om kultur talar de även om samhället. Anledningen till det är att samhället är ett *system av ömsesidigt beroenderelationer* som binder samman individer med varandra.⁸⁷ Samhällen förenas av den anledningen att deras medlemmar är organiserade i strukturerade sociala relationer utifrån en unik kultur. Kultur och samhälle går hand i hand eftersom det ena inte kan existera utan det andra, eftersom kulturella variationer är kopplade till olika typer av samhällen. Samtidigt talat Giddens om ”*Grundläggande för alla kulturer är de idéer och uppfattningar som definierar det som upplevs som viktigt, värdefullt och önskvärt*” där han syftar på de kulturella variationerna som finns.⁸⁸

Giddens menar att när sociologer talar om kultur, intresserar de sig för de aspekter i samhället som är inlärd än de som är medfödda och som förs vidare från generation till generation. Enligt Giddens är ett land inte bara ett geografiskt område som vi lever i utan det innefattar även en viss kulturell uppfattning som ställer krav på hur människor ska uppföra sig. Han menar att leva inom en kultur innebär att människor tar efter särskilda beteendemönster som individer högt värderar, eftersom ens kulturella tillhörighet oftast förknippas med familjen eller människor som de har växt upp med och blivit upfostrat av.⁸⁹

Ett annat sätt att beskriva kultur är det som finns inom olika subkulturer. Miljövänner, fotbollssupportrar, hippies och punkare är några få exempel på subkulturer. Det finns människor som helt håller sig till en specifik subkultur medan andra rör sig mellan

---

⁸⁴ Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.37.

⁸⁵ Ibid s.559.

⁸⁶ Ibid s.37.

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Ibid.

olika subkulturer. Den här sortens grupperingar har en stor roll i samhället eftersom de kan stå för förändring och kreativitet. Enligt Giddens kan de sociala rörelserna som har en gemensam livsstil verka som en förändringskraft, för att människor skall kunna uttrycka deras åsikter, uppfattningar och förhoppningar.⁹⁰

4.3.1 Etnicitet

Hanna Wikström menar att etnicitet är ett begrepp som alla människor kan grupperas utifrån. Hon beskriver etnicitet som ett sätt att beteckna samt sär- och avskilja en grupp och för att beteckna de som inte tillhör majoriteten.⁹¹ Wikström menar att för forskare inom området etnicitet är det viktigt att utveckla ett begrepp utan särskiljande drag, eftersom begreppet etnicitet idag handlar om klassificering av människor och grupper. Användningen av begreppet etnicitet gör det till ett problem eftersom det innebär att de inom en specifik grupp har en homogen identitet. Vilket bidrar till att de som ingår i gruppen inte uppmärksammar skillnaderna inom gruppen eller uppmärksammar likheterna i de olika grupperna.⁹²

Anthony Giddens väljer att definiera etnicitet som något som bygger på kulturella värden och normer och att etnicitet i likhet med kultur är något som särskiljer en grupp från en annan. Han skriver att det är vanligt att de etniska skillnaderna förstärks med uppfattningar om rastillhörighet vilket gör att det blir tydligare med särskiljandet av grupper.⁹³ Etnicitet är enligt Giddens något som är socialt till sin karaktär. De vanligaste dragen, enligt Giddens, för att urskilja en etnisk grupp är språk, historia, klädsel, religion och vilket ursprung individen uppfattar att ha. Samtidigt menar han att etnicitet är ett socialt konstruerat fenomen som är föränderligt över tid och att det ger en samhörighetskänsla åt individer både vad gäller att skapa en gruppidentitet som en individuell identitet.⁹⁴

---

⁹⁰ Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.39–40.

⁹¹ Wikström, Hanna, *Etnicitet*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2009, s.14.

⁹² Ibid s.28.

⁹³ Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.554.

⁹⁴ Ibid s.229.

5 Resultat och analys

I detta kapitel kommer jag att redovisa det intervjumaterial som jag har fått fram av de åtta intervjuer som jag har utfört. Det är viktigt att respondenternas åsikter och erfarenheter framhävs i detta avsnitt. Syftet med undersökningen har varit att se hur kosovoalbaner, som bor i Sverige, förhåller sig till sin identitet. Jag kommer att redogöra materialet utifrån de teoretiska begreppen, identitet, tillhörighet och kultur, som jag har valt att utgå ifrån i min undersökning.

5.1 Empiri

Jonas Stier teori om identitet grundar sig i ett individperspektiv. Han menar att individens identitet är något som påverkas och bestäms av samhällets villkor, däribland kulturella och sociala sammanhang, livs- och utvecklingsfaser, händelser och livserfarenheter. Stier menar att identitet bildas genom vad man själv gör och bidrar till samt utifrån omgivningens uppfattningar.⁹⁵ Presentationen utgår från Stier som presenterar fem olika förståelsenivåer för att förstå människans identitet.⁹⁶

Den först nivån, biofysiska nivån, talar Stier om identitet som är sammankopplad till kroppen. Individens utseende är beroende av kroppen, det första intrycket av en individ påverkas av dess utseende och de faktorer som är synliga, det vill säga hårfärg, hudfärg, ansiktet, längd, kroppsbyggnad mm. Det respondenterna framhäver inom fältet är att de inte har den stereotypiska svenska utseendet, vilket gör att de väljer att inte beskriva sig som svensk på grund av det.

Här i Sverige har man ju inte det typiska utseendet. Jag är lite mörkare av mig vilket får andra att fråga var jag kommer från. Ständigt får man höra du är inte svensk, men kan någon förklara vad det egentligen är att vara svensk eller att vara alban? – Alea

---

⁹⁵ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.11.

⁹⁶ *Ibid* s.21.

Som liten såg alla mig som svensk. 'Du är ju svensk, du pratar bra svenska.'
Har själv med tiden sagt att nej jag är ju inte svensk. Etnisk är jag inte svensk. Hur du vrider och vänder på det är jag inte svensk. Mitt namn är inte svensk, jag heter inte Johanna. – Bora

[...] men man ser på mig från flygplanet att jag inte är svensk liksom. Jag...
man hör det på mig och allting, jag är inte svensk. Jag kan inte bli mer alban än vad jag redan är typ. – Kati

Att identitet är sammankopplad till kroppen är dels för att det påverkar individens uppfattning av sin identitet. Att respondenterna referera till att de inte har det stereotypiska svenska utseendet är något som kan ha påverkats av samhället men även av personerna omkring sig, som familj och vänner som kan ha intalat individen om hur de ser ut. Den stereotypiska tanken som individer har är en påverkningsfaktor på hur människor stereotyperar andra. Till utseendet ingår även det som Nira Yuval-Davis refererar som sociala platser, hon menar att människor tillhör ett visst kön, ras, klass eller nation, att de tillhör en viss åldersgrupp eller släktgrupp.⁹⁷ Allt det här är något som bedöms av utseendet i första hand.

Den psykologiska nivå som Stier nämner är identitet den kännande, tänkande och handlande varelse som påverkar individens och andras uppfattning om identitet, självkänsla, självbild och förståelse för det egna eller andras jag. Det som Stier menar är att inom denna nivån kan individen påverkas av andra men till stor del formas individens identitet utan någon medveten påverkan. Vissa av respondenterna visar klar självuppfattning om sin identitet, medan Alea visar täcken på både en påverkan från omgivningen, samtidigt visar hon starka täcken på en självuppfattning om hur hon väljer att se på sin självbild.

[...] jag är född som etnisk alban av två etniska albanska föräldrar och så du vet. Du vet det är vad jag är och va jag är född till. Sen är min nationalitet svensk och det är också något jag värde sätter och något jag tycker om och något som jag faktiskt arbetar för. – Leo

Jag känner att min identitet som jag har fått är albansk. Min gruppidentitet är också albansk. [...] jag vet vem jag är, medan andra kan säga att jag inte vet, ena dagen är jag så andra dagen är jag si. Bara för att jag pratar svenska och

---

⁹⁷ Yuval-Davis, Nira, *The politics of belonging: intersectional contestations*, Sage, Los Angeles, Calif., 2011, s.12.

bor i Sverige innebär det inte att jag inte är alban, utan det betyder att jag tycker det är kul att uppleva andras kulturer. Men jag har min grupp min bakgrund. – Altin

Jag säger att jag är alban, det kommer jag alltid att vara liksom. – Kati

Elena delar med sig att hon upplever att hon inte kan placera sig i bara ett fack när hon beskriver sin tillhörighet.

Jag kan inte kalla mig 100 % alban heller för omedvetet har man tat lite av det svenska beteendet, det har man gjort. Ah, det tror jag alla har gjort som bor i Sverige, albaner då. Samtidigt kan jag inte säga att jag är 100 % asså svensk heller för jag betar mig inte som svensk heller. – Elena

Även Alea upplever samma sak, men hon fortsätter med att nämna att hennes albanska identitet endast är en del av henne. När andra frågar henne var hon kommer ifrån upplever hon att hon måste välja vad hon vill dela med sig.

Under hela min uppväxt har mina föräldrar talat om betydelsen och hur viktigt det är med vår bakgrund, våra rötter. Ehm så när någon frågar talar jag självklart om att jag är alban, mina rötter är därifrån. Men jag känner att jag inte är ehm 100 % bara alban eftersom min uppväxt har varit lite utspridd. Det har gjort att jag har tagit åt mig delar som inte är typiskt albanska. Ifall någon frågar vart jag kommer ifrån säger jag att jag ursprungligen är från Kosovo, men ibland vill jag säga att jag är en blandning, eftersom ehm att säga att jag bara är alban känns som att det inte beskriver mig helt. Det är inte så att jag inte älskar att vara kosovoalban, vilket jag gör. Men ah det känns bara att vara alban är endast en sida av mig. – Alea

Vera däremot talar om hur hon som liten ville vara svensk eftersom det var normen, men att har hon fått en ny självuppfattning av sig själv.

Som liten ville jag vara svensk, för det var normen, alla i klassen var svensk. Idag vill jag vara den jag är så klart. Jag är glad att jag är den jag är och att jag bor här, och inte är svensk och har möjlighet att göra allt jag har gjort, pluggat och jobbat och har ett otroligt bra liv liksom. – Vera

Alban däremot talar om att han dels känner sig främmande i Sverige, att han länge kände sig som en gäst, men att han samtidigt känner att folket här i Sverige inte låter honom uttrycka sin identitet, utan att döma honom.

Att bo i X fick mig att börja känna att jag inte tillhör det här landet (Sverige). Det var på många sätt som samhället skilde mig åt. Ehm dels i skolan, till exempel det märktes att typ, asså du vet, det var typ i alla sfärer så fanns

det att man va tvungen att va väldigt försiktigt med vad man gör vad man säger. För det kan lätt uppfattas som du vet, det var alltid den här känslan av att du är gäst och att du inte är svensk så klart. Det var heller inte så konstigt för att hemma så sa föräldrarna också du vet, asså ja du är ju gäst här du vet, och då förstod jag också att jaja men då är man gäst ju. Du vet när man går gäst hos någon då får man bete sig, det är inte ditt hem. Så du kan aldrig vara dig själv, så när de kollar konstigt på oss det tolkade jag som att det hade de rätt i att göra. /.../ Jag känner mig inte hemma här (Sverige), men jag anser mig ändå, asså, svensk på det sättet att väldigt mycket värderingar, väldigt mycket sån uppfostran kommer från det svenska samhället på ett väldigt positivt sätt, du vet. Så jag kan inte säga att när jag åker till Kosovo att jag känner mig, du vet, till exempel för att jag skiljer mig, jag märker att fan. Jag hör heller inte hemma där på det sättet för att vi har olika filosofier, vi är olika och det har jag fått från det svenska samhället. Så på det sättet är jag svensk, men det handlar inte om vad jag ser mig som. För det första måste folket acceptera mig för att jag sedan ska kunna acceptera det. – Alban

När respondenterna talar om deras etniska tillhörighet, går det tydligt att se det som Anthony Giddens talar om när han menar att socialiseringsprocessen är till grund för hur individens identitet formas. Han menar att människor föds in i en verklighet och ett socialt mönster som de inte kan välja, eftersom det inleds redan vid födseln och pågår hela livet. Giddens menar att individen lär sig att leva efter de normer och regler som har skapats av samhället och att individen formas av familjen, eftersom de är det första sammanhanget som individen befinner sig i.⁹⁸ Etnisk identitet enligt Phinney et al. är en subjektiv känsla av att tillhöra en grupp eller kultur. Medan den nationella identitet beskriver författaren som något människor utvecklar genom att vara medlem i det nya samhället. Det är något som vi kan se hos respondenterna, Phinney et al. talar om innebörden av hur etnisk identitet och nationell identitet samspekar i invandares ackulturering till det nya landet. Han menar att individens beteende, attityder och värderingar förändrats när de kommer i kontakt med en ny kultur i ett nytt land.⁹⁹ Det här framgick tydligt hos flera av respondenterna som menade att deras tillhörighet var en balans av båda världar.

Grupp- och organisationsnivån är den tredje nivån som identitet påverkas av. Stier menar att individen befinner sig i dessa sammanhang beroende av gemenskap, lojalitet

---

⁹⁸ Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.42.

⁹⁹ Phinney, Jean S., et al. "Ethnic identity, immigration, and well-being: An interactional perspective." *Journal of social issues* 57.3 (2001): 493–510, s.493–494.

och samhörighet. Han menar att individens roll inom gruppen formas av den grupptillhörighet de har, sociala relationer och det sociala samspelet. Det innebär att individen är en del av en kultur som kan vara stark sammankopplad med tillhörighet. Stier tolkning av kultur är att det kan vara en sammansmältning av värderingar, traditioner, normer, klädstil, politik, ekonomi, könsroller eller konst. Han menar att kultur påverkar människors relation till varandra samt gör det klart vad som är önskvärda beteenden eller handlingar.¹⁰⁰ När jag frågade respondenterna om deras känsla av tillhörighet, hade de olika känslor till frågan. Respondenternas upplevelser och känsla av tillhörighet i förhållande till Sverige och det tidigare hemlandet skiljer sig åt i vissa avseenden men visar även en del likheter. Altin visar starka känslor till sitt hemland, han talar mycket om gemenskapen och samhörigheten han känner till landet.

Jag känner starkt för mitt land, jag känner att min identitet som jag har fått är albanskt. Jag tycker om atmosfären i Kosovo, sättet vi albaner förhåller oss. Man är mer öppen, glad, kulturöppen, gästvänligheten, gemenskapen ah man vet att det är ens land. Alla pratar albanska, man tänker på samma sätt, liknande sätt. Jag känner mig mer kopplad till dem, strukturen på hur de pratar, hur de är, samt föräldrarnas uppfostran kommer fram. Jag känner mig stolt, känner en mer ehm större tillhörighet, min anpassning är bättre. – Altin

Vera visar att hon känner att hon har stark koppling till sina rötter men samtidigt känner hon att hon inte har lika stark koppling till folket som är bosatta där.

Jag känner absolut att jag har en stark koppling till mina rötter. [...] Att åka på semester till Kosovo är helt underbart, liksom när man åker dit känner man oh det här är mitt hem det här är mina rötter och det luktar gott och det är god mat och alla pratar albanska, du vet, och man känner det här är wow liksom. [...] Jag skulle aldrig tänka mig bo i Kosovo. Asså det finns inte på... det nej! Aldrig i livet! För jag känner, det handlar om att jag inte har nått gemensamt med människorna som bor där nu. Jag, värderingarna är inte på samma nivå, det är oorganiserad, ostrukturerat, korrupt, allt det politiska och folkets inställning till livet. Jag skulle inte klara av att bo där. – Vera

Även att Alban inte känner sig fullständigt som alban när han är i Kosovo, känner han att Kosovo är sitt hem.

---

¹⁰⁰ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003 s.66.

Men, asså, det har alltid varit så att när jag åker till Kosovo får jag en sån lugn och ro, du vet, för man är hemma. Jag är avslappnad, jag vet att jag inte får de här blickarna, de här dömande blickarna. – Alban

Bora, Elena, Kati och Alea känner att de har utvecklat en överskridande identitet, de känner tillhörighet till både Sverige och sitt hemland Kosovo.

Känner mig hemma i Kosovo lika mycket som hemma i Sverige men på olika sätt. I Kosovo känner jag mig hemma för att släkten är där, familjen är där förutom kärnfamiljen, vilket gör att man känner sig mer hemma där. Man är omringad av familj. Medan här i Sverige har man de flesta vännerna. – Bora

Ja, efter ett tag gör man ju det. Men jag tänker mig när jag är nere i Kosovo tycker jag det är jätteroligt och man ba oh där hör jag svenska. Så det blir tvärtom när man är i Sverige man ba oh albanska och så ba där nere oh de pratar svenska så kollar man. Så det blir ju, ganska sjukt egentligen. – Elena

Det känns jättebra att åka till Kosovo. Jag trivs väldigt bra, [...] det är bra för att jag har min släkt där nere jag har inte så många i Sverige. [...] jag har en samhörighet med det albanska folket, men det är faktiskt lika mycket med det svenska folket. Jag kanske inte saknar landet men jag kanske saknar mina vänner och sånt, här i Sverige. – Kati

Oh det är svårt, det är svårt för mig att tala om vart hem är, då jag känner att jag är hemma både här och i Kosovo. Jag är hemma här i Sverige, en del av min familj är här och mina vänner är här, jag har byggt upp mitt liv här, men sedan saknar jag mitt hem i Kosovo. Där är min släkt, jag talar samma språk som invånarna där och jag mår bra när jag är där, men efter ett tag saknar jag Sverige. Ah jag vet inte jag är väl lite delad. – Alea

Alea berättar att hon älskar Kosovoalbanskt musik, en stor del av traditionerna och en del av maträtterna, att hon blir glad när hon hör sitt modersmål. Samtidigt känner hon en sorts tillhörighet till Sverige varav hon blir glad av att höra andra prata svenska när hon är på semester att hon saknar det mångkulturella samhället som Sverige erbjuder samt att det finns en ordning, en sorts struktur som Kosovo saknar. Även de andra respondenterna beskriver liknande känslor som Alea beskriver, där de ger flera exempel som tyder på tillhörighet till båda länder. Alla respondenter är mån om att bevara en del av de kosovoalbanska traditioner samt familjer både den i Sverige och den i Kosovo för att

stärka sin albanska tillhörighet. Respondenterna väljer att uppmärksamma att de känner en tillhörighet till Sverige, vilket de gör genom att tala om att de umgås med vänner som inte kommer från Kosovo, att de behärskar det svenska språket och de sociala koderna i Sverige utan problem. Det som respondenterna talar om här är den ”finkultur” som Giddens refererar till, där han inkluderar musik, opera och konst till exempel.¹⁰¹

Giddens definition av kultur är de beteendemönster, normer, värden och materiella resurser som är karakteristiska för en viss grupp. Hans intresse är de aspekter i samhället som är inlärd än de som är medfödda och som förs vidare från generation till generation.¹⁰² När frågan ställdes ifall respondenterna skulle kunna tänka sig bo i Kosovo, var det många av respondenterna som inte var villiga till det på grund av miljön, ordningen och strukturen som Sverige erbjuder, det är en trygghet och säkerhet som respondenterna känner till. Det är något som de har lärt sig under skolåren, där de har förbered sig inför livet ute i samhället. Giddens menar att leva inom en kultur innebär att människor tar efter särskilda beteendemönster som individer högt värderar eftersom ens kulturella tillhörighet oftast förknippas med familjen eller människor som de växt upp med och blivit uppfostrat av.¹⁰³ Mycket av det kan vi läsa när respondenterna relaterar deras identitet och tillhörighet till samhörighet, gemenskap, gästvänlighet och mer.

Att respondenterna känner en tillhörighetskänsla till hemlandet kan bero på det som Olena Nesteruk talar om, vilket är att familjens socialisering, gemenskap samt språkanvändningen har en stor betydelse för deras tillhörighetskänsla.¹⁰⁴ Respondenterna behärskar både det albanska språket samt det svenska språket. Jag ställde frågan om vilket språk respondenterna talade hemma, frågan ställdes för att se hur stor påverkan familjen och samhället har på respondenterna.

Nej, med föräldrarna har vi alltid pratad albanska. Så min albanska, den albanskan jag kan är den jag har pratat hemma, inget utöver det. [...] Utan det är den albanskan, det är ju inte den akademiska. – Vera

Under de första åren så var det mycket eller primärt bara albanska tills, jag skulle kunna säga när jag blev 6–7 år, det var då vi började vända på språket,

---

¹⁰¹ Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.37.

¹⁰² Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.559.

¹⁰³ Ibid s.37.

¹⁰⁴ Nesteruk, Olena, et al. "Development of ethnic identity in young adults from immigrant families: "I want to hold onto my roots, but I also want to experience new routes"." *Marriage & Family Review* 51.5 (2015): 466–487.

speciellt bland syskonen. Att det blev mer och mer svenska och sedan slog det om väldigt snabbt, så jag tror typ inom ett eller två år kanske när jag var åtta då var det primärt bara svenska. Med föräldrarna är det albanska fortfarande eller så är det albanska primärt till ah det är fortfarande bara albanska med föräldrarna eller primärt albanska. Men kanske en hel del svenska också, ungefär 20 % svenska 20–30 % idag. Så det har asså den svenska sidan har faktiskt tagit en del. – Leo

Vi pratar både albanska och svenska. Jag gör det, det beror på vem. För min bror han är född i Kosovo så han är mer jag vet inte, han är mer pratar albanska med föräldrarna och de pratar albanska med honom. Men sen jag och min syster vi blandar språket vi kan prata både svenska och albanska med mina föräldrar och de prata svenska och albanska med oss. – Kati

Alea talade om att det albanska språket var viktigt för föräldrarna, det var ett sätt för hennes föräldrar att hålla rötterna vid liv. Hon berättade att hennes föräldrar är oroliga över att de albanska traditioner och kultur börjar minska eftersom familjen numera är omringad av andra kulturer och traditioner.

Ah vi talar endas albanska hemma idag. Som liten talade jag endast tyska, jag förstod vad de sa på albansk men jag svarade bara på tyska. Ehm det kan bero på att det var enklast för mig. Efter att jag och min familj blev utvisade från Tyskland, fick vi åka tillbaka till Kosovo och där var det svårt i början eftersom folket där inte förstod vad jag sa. När vi sedan kom till Sverige bestämde föräldrarna att vi endast skulle tala albanska hemma. Jag tror att mina föräldrar var oroliga över att den språkliga delen skulle försvinna hos oss barnen så för att bevara den skickade de mig till modersmålsundervisningen. Ehm jag tror att det är viktigare för pappa att de albanska traditionerna och kulturen hålls vid liv. Jag tror att ehm pappa känner ett vis ansvar till det, ah det är viktigt för honom. Så det har blivit viktigt även för mig. – Alea

Men även Alban talar om att det albanska språket var viktigt för föräldrarna för de var rädda att det skulle glömmas.

Bara albanska, tills vi lärde oss det svenska språket och sen var det blandat. Nej, i början var det så pappa och mamma var väldigt strikta med att, för att det kanske var en rädsla att man skulle glömma albanska språket och vi pratade inte svenska hemma. Men sen när man blev 17–18 år gammal, de sket i, men vi pratar ändå albanska. - Alban

Det respondenternas svar visar är hur viktigt albanska språket är för föräldrarna, det är ett sätt för dem att hålla rötterna vid liv. Medan mellan syskonen var det en blandning

av båda språken vilket visar en koppling till både den svenska och albanska tillhörigheten. Här kan vi få en djupare förståelse för respondenternas känslor till hemlandet, att språket är en stor faktor till att respondenterna känner samhörighet, gemenskap och mer med det albanska samt svenska befolkningen. Nesteruk menar att individer som behärskar språket från sina föräldrar och från landet de har bosatt sig i, visar sig vara bikulturella. Med bikulturell menar Nesteruk att individerna känner en tillhörighet till både föräldrarnas hemland och landet de är bosatta i.¹⁰⁵ Vilket förklarar att respondenterna känner tillhörighet till båda länderna.

En annan fråga jag ställde var hur respondenterna blir betraktade när de är i Kosovo, ifall befolkningen i Kosovo ser dem som albaner eller som svenskar. Respondenterna hade liknande upplevelser gällande hur de blir tilltalade när de är i Kosovo.

Jag blir behandlat som en etnisk alban. Däremot så kan de i form av skämt komma fram ord som att man är utlänning. Men det har inte lika stark påverkan som om en svensk hade sagt det till mig. För då kommer det mer av någon form av förnedrande. – Leo

Ehm det beror på familjemedlemmar, vissa säger ah nu kommer svenskarna medan andra säger kusinen. Jag hatar att de kallar mig för det, inte för att de kallar mig svensk, eftersom jag är svensk och har svensk pass. Utan vad som ligger bakom ordet, syftet till varför de säger det. – Bora

När jag är där känner jag mig svensk och de kallar en svensk och svensken är här, ah du vet. Har inte du den erfarenheten? Att kusinerna säger ah svensken hit och dit. – Vera

Ehm när jag åker ner till Kosovo tänker jag alltid att oh skönt att komma hem, eftersom man känner så stark koppling och samhörighet till folket, kanske för att man tillbringar mycket tid med familjen och släkten. Men när man väl är där så känner man att de direkt ser på mig att jag inte är därifrån och de ställer snabbt frågan ”vart kommer du ifrån?”. Klart jag blir irriterad av det, det känns som jag aldrig kommer ifrån den frågan. Jag kommer ihåg ehm det var en händelse förra sommaren. Jag blev upprörd av att de som bodde i Kosovo försökte definiera min tillhörighet, eh genom att säga saker som att du inte är alban, du har ingen aning vad det innebär. Det gjorde ont i

---

¹⁰⁵ Nesteruk, Olena, et al. "Development of ethnic identity in young adults from immigrant families: "I want to hold onto my roots, but I also want to experience new routes"." *Marriage & Family Review* 51.5 (2015): 466–487.

hjärtat att höra det. Självklart förstår jag vad de menade med det, men det innebär inte att det gjorde mindre ont för det. Ehm det innebär inte att jag inte är mindre alban bara för att jag inte bor i Kosovo. – Alea

Det Stier talar om i grupp – och organisationsnivån går ihop med det som Yuval-Davis talar om när hon referera till individens identifikationer och känslomässiga tillägg till olika kollektiviteter och grupperingar. Hon menar att identitet är narrativ, det är berättelser som människor väljer att intala sig själv och andra om vem de är och vem de inte är.¹⁰⁶ Det respondenterna valde att dela med sig är en del av dem, det är sättet de ser på sig själv och hur de väljer att uppleva sig själv. Delvis kan man se vilken påverkan omgivningen har haft på respondenterna.

Vidare talar Stier om samhällsnivån, varav han kopplar till omgivningen och samhällets struktur och uppbyggnad. Det handlar om samspelet som sker mellan individens självupplevda identitet och den som samhället påverkar genom den kultur och de normer som samhället har. Det innebär att identitet är beroende av och formas av samhällets omgivning, samtidigt som kulturer och samhällen grundar sig i en kollektiv identitet.¹⁰⁷ Stier menar att beroende vilken nation individen tillhör och vad för medborgarskap de har påverkar det individens identitet. Det här är möjligt att se bland respondenterna. Alla som har intervjuats har svenskt medborgarskap, när frågan ställdes ifall de skulle kunna tänka sig flytta till Kosovo var svaren detsamma bland många av respondenterna. Många refererade Kosovo som en semesterplats som de åker till varje år, undantag av några respondenter som inte åker varje år. Flera av respondenterna talade om att de inte skulle vilja flytta till Kosovos av olika skäl, men främst för att Kosovo inte erbjuder samma miljö eller struktur som Sverige gör.

Jag skulle tänka mig bo i Kosovo om jag skulle få jobba för typ på en internationell arbetsplats. Men jag skulle inte vilja bo där och jobba där inte i dagsläget i alla fall. [...] det sociala skydds nätet som finns här gör att jag inte vill bo i Kosovo. Jag skulle inte vilja ha barn där, utan jag vill uppfostra dem här. – Bora

Ehm kanske någon gång i framtiden, men inte som det ser ut just nu. [...] ehm men just nu som det ser ut i mitt liv nu för mig, så är man så van att ha

---

¹⁰⁶ Yuval-Davis, Nira, *The politics of belonging: intersectional contestations*, Sage, Los Angeles, Calif., 2011, s.13-14.

¹⁰⁷ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.21.

familj och allting nära så ah. Man har ju byggt upp liksom sin karriär och omkrets här och allting. – Elena

Hade strukturen, miljön varit bättre asså ja då hade jag kunnat tänka mig att bo där. Det är inte så att det är dåligt miljö där nu, så du vet. Men det har mycket med ekonomin att göra. Asså lön och allt det där. Hade det funnits lön så som vi har här i Sverige hade man kunnat klara sig på det då hade jag kunnat tänkt mig bo i Kosovo. – Kati

Om jag ska vara ärlig, och ärlig mot mig själv. Så ser jag absolut ingen fördel att bo i Kosovo, du vet. Hade jag sett en enorm fördel för mig att bo i Kosovo så skulle det finnas chans att jag faktiskt skulle starta en framtid i Kosovo. Men jag har absolut, vad jag ser just nu, så har jag absolut inga fördelar att kanske fortsätta mitt liv i Kosovo. För jag skulle behöva anpassa mig till ett nytt system ehm litegrann av att jag skulle kanske säkert sakna den här svenska kulturmixen jag har här. Av att kanske se en mix av människor än att bara se etniska albaner, för det är ju i Kosovo så är det ju väldigt, hur ska man säga, sekulariserad på något sätt eller grupperad [...] om Kosovo skulle ha varit som Sverige så hade jag kanske dragit till Kosovo. Men jag ser inte någon nära framtid att det ens kommer att komma i närheten. – Leo

Skulle Kosovo ha samma möjligheter som vi har här i Sverige skulle jag bo där. Just nu skulle jag inte kunna tänka mig att flytta ner på grund av hur strukturen och ordningen är i Kosovo, det Sverige erbjuder saknas där. När jag är i Kosovo, saknar jag Sverige, saknar standarden. Allt ska gå rätt till, gör det inte det vet vi vart vi ska vända oss till. – Altin

Oberoende av den egna nationaliteten, påverkas individen oundvikligen av den nation han eller hon har. Den trygghet och säkerhet som Sverige erbjuder, är svårt för respondenterna att ersätta med något som de inte känner till eller har växt upp med. Att vara svensk medborgare ger individerna en politisk-juridisk tillhörighet som påverkar deras identitet, på så vis att de kan ge ett intryck av att de har samma värdegrund eller liknade politiska åsikter.¹⁰⁸ Men nationalitet kan skapa negativa sidor hos individer i form av uteslutning eller att de inte blir accepterade. Något enkelt som ett namn kan påverka en individ, eftersom det ger täcken på en identitet vilket även kan placera människor i olika

---

¹⁰⁸ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003, s.68.

fack och sammanhang.¹⁰⁹ Det innebär att det ger en insyn i personens rötter och tillhörighet. Respondenterna uppmärksammar det här under intervjuens gång, när de talar om deras uppväxt och syftar tillbaka på hur de har blivit behandlade i skolan eller av omgivningen för att de var annorlunda till skillnad från dem svensk etniska.

Jag växte upp i ett svenskt samhälle. Jag hade en svår barndom, ej trygg i gymnasiet, blev mobbad tror att det berodde på mitt förnamn. – Altin

[...] i skolan ja, jag ville vara svensk när jag var liten. Det var liksom, jag var ledsen över att jag inte var svensk, att jag inte var som de andra i min klass. Jag visste inte om barn och vuxna var elaka mot mig för att jag inte var svensk eller för att jag var konstigt eller något annat. Men jag förstod ett faktum var att jag inte var svensk. – Vera

De här är inte de ända skillnaderna som respondenterna delade med sig utan även en känsla av ”vi” och ”dom” särskilt hos Alban som kände det mycket medan han växte upp men även idag.

Jag känner mig inte hemma här, så samtidigt ehm asså jag tror den största anledningen till varför jag inte känner mig hemma här är för att eh samhället låter mig inte känna mig som hemma här. Asså, du vet, det känns inte som att jag får lugn och ro, asså i Sverige, av folket skulle jag vilja kalla det, av samhället asså. För att det är fortfarande så att i samhället så finns det diskriminerande strukturer, du vet, som det finns fortfarande fördelningar det finns fortfarande asså det är jätteenkelt åh kolla bort mig som invandrare. Asså, det är fortfarande den här typen av stämpel invandrare som alltid följer med och kommer att fortsätta göra det. När slutar man vara invandrare egentligen? – Alban

Mycket av det som Alban talar om kan relateras till det som Masoud Kamali och Paulina de los Reyes talar om i sin studie. Författarna menar att integrationstänkandet utgår ifrån två rangordnade kategorier, vilket är ett ”vi” och ett ”dom”. Där ”vi” (svenskar) är de som ska integrera, och ”de andra” (invandrare) är de som ska integreras.¹¹⁰ En viktig fråga här är den som Alban ställer och det är när slutar man vara en invandrare egentligen? För enligt Alban kategoriserar det enbart in individer, vilket inte ger dem något ut-

---

¹⁰⁹ Ibid s.66 – 69.

¹¹⁰ ¹¹⁰ Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering, *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering: rapport*, Fritzes offentliga publikationer, Stockholm, 2005, s.196.

rymme till att skapa sin identitet. Även Elena känner skillnader och en ”vi” och ”dom” känsla, med det menar hon mer av att vissa människor dras till vissa människor.

Jag ba tänker nu, på högskolan har jag nästan bara invandra vänner. Det blir lätt så att invandrare dras till invandrare och svenskar dras till svenskar. Har jag märkt i alla fall nu när man liksom ah i kompis krätser och sånt. Men jag har alltid varit lite på båda, asså jag har ju umgåtts med mina vänner från handbollslaget relativt mycket svenskar och de har ju en annan liksom kultur, mentalitet när det gäller olika saker. Ehm ja, men kanske typ mot sina föräldrar, släkt, familj, killar det är väldigt mycket asså så hur de ah ja jag vet inte. Det är en annan humor, det är lite så där. – Elena

Det kan finnas olika skäl att vissa människor dras till vissa människor. Yuval-Davis talar om det etiska och politiska värdesystemet, där hon menar att man går tillbaka till den sociala processen och konstruktionen av individuella och kollektiva identiteter för att se hur de värderas och bedöms.¹¹¹

Respondenterna talade även om hur de relaterar till deras kulturella tillhörighet, där de nämner de olika skillnaderna som finns mellan dem och personer i deras omgivning.

[...] jag brukar säga att när jag kommer till ett nytt ställe, stad, nytt jobb om det är albaner inblandade brukar jag hålla avstånd, men ändå dras man till varandra. Så är det ju. / Jag tror att alla albaner försöker hålla avstånd från varandra, fast man känner man vet inte på vilken nivå den andra är, hur svensk är den människan och hur alban är den människan. Kommer den att tycka att jag är försvenskat eller tvärt om. / När jag började plugga på universitetet och det var en annan albansk tjej, 'oh no' tänkte jag. Hon är säker sån typisk alban oh så jag orkade inte. Det tog ett år innan vi började umgås, då var det så här 'oh jättekul' för vi var liksom kämpade för samma sak. Vi har gått genom samma saker och man kan skämta och förstå varandra utan att behöva förklara allting. Man har samma humor, det blir liksom det bara faller naturligt på något sätt. – Vera

Vera menar att man förstår varandra på ett helt annat sätt, än om det vore en svensk person. Hon menar att vissa saker måste förklaras för en svensk, men om det är en alban som är lik en själv faller saker naturligt och man behöver inte förklara sig själv eller

---

¹¹¹ Yuval-Davis, Nira, *The politics of belonging: intersectional contestations*, Sage, Los Angeles, Calif., 2011, s.15.

skämten man gör. Även Alea, Bora och Altin talade om de olika kulturella skillnaderna samt kulturkrockar som förekom i samhället.

Sedan jag flyttade till ehm Sverige har jag upplevt att min uppväxt har skilt sig från andra i min omgivning, då menar jag främst vänner. Ehm hemma hos mig är det en självklarhet att men till exempel bjuder på dricka, mat osv, mamma säger alltid att det är ohövligt att inte göra det. Så för mig till exempel var det överraskande när jag till exempel ehm gick till mina svenska vänner och den här gästvänligheten inte var lika mycket som det är hemma hos mig. Jag var över hos en vän en gång och de skulle ehm ha middag, så min vän säger till mig, 'vi ska äta nu, kommer strax', jag ba jaha ok. Det är inte så att jag var hungrig eller något men att fråga skadar ju ingen. Så ja det finns ju skillnader mellan kulturer och individer. Nu till exempel har jag vänner som är som jag, eller ja kanske borde mer säga vi delar samma gästvänlighet. – Alea

När man gick till skolan, var det kulturkrockar så att det skrek om det. [...] Det var i saker som skillnader i mat, högtidsfirande, man var liten att förstå varför det var så, men nu förstår man det bättre. – Bora

Den albanska kulturen är främmande för den svenska kulturen, vilket bidrar till kulturkrockar. [...] Albanska atmosfären, sättet vi albaner förhåller oss. Vi är mer öppen, glada, kulturöppen, gästvänligheten, gemenskapen. [...] Man har ett samförstånd, då man snabbt vet vad och hur den andra menar. – Altin

Ringquist talar om just kultur och kulturkrockar i sin bok. Hon menar att det är viktigt att kunna acceptera och förstå andras kulturer för att minska missförstånd. Hon påpekar detta eftersom individer är påverkade av den kultur och värderingar de är uppväxta i.¹¹² Vi kan se hur respondenterna har blivit påverkade av den etniska kulturen som just kommer från familjen, eftersom mycket av det de refererar till är just till den albanska samhörigheten, gemenskapen och förståelsen. Respondenterna menar att vissa saker inte går att förklara för andra som inte upplever samma kultur som de själva. Vera till exempel nämner att det är naturligt eller rättare sagt att det faller naturligt, just på grund av att man delar samma kultur eller värden som gör att det faller naturligt på plats.

---

¹¹² Ringquist, Anne Charlotte, *Människan socialt och kulturellt*, 4., [omarb.] uppl., Liber, Stockholm, 2010, s.41.

De kulturella skillnader som respondenterna talar om är något som de upplever sker när de träffar andra individer som har ett annat sätt att se på kultur och traditioner. Jag ställde respondenterna frågan om det finns någon fördel eller nackdel med att ha två kulturer eller nationaliteter, vilket respondenterna upplevde som något positivt. De känner att de har kunnat anpassa både deras albanska och deras svenska tillhörig, de menar att de har tagit det bästa av två världar.

Det är mer positivt än vad det är negativt. Du får med dig en så stort kulturellt bagage, så beroende på situationen så tar du fram det som behövs. Jag tar åt mig de positiva sakerna, man kan plocka lite hur man vill, det är jättebra. – Bora

Tredje kulturens barn är vi egentligen, att man har föräldrar från ett land och man är uppvuxen i ett annat land, eller har föräldrar från olika länder. Och då kan man få lite identitetskris man vet inte vem man är eller vad man är, osv. Men jag brukar säga så här, enligt mina värderingar och den person jag har blivit har jag tagit med det bästa från båda delarna. Jag tycker att jag har tagit med det bästa från det albanska, albanska traditioner, kultur, tänket, gemenskap och det bästa från svenska samhället. Att man är rak, ärlig, jobbar och organiserar sin vardag, sin framtid och att än är diplomatiskt och så där. – Vera

Jag känner absolut att jag har tagit det bästa av två världar ehm eller kanske av flera. Jag känner absolut att jag har tagit en stor del av mina föräldrar, ehm vilket jag uppskattar men samtidigt känner jag att jag har tagit enormt mycket av samhället och av olika individer som jag har omringat mig med, om du förstår vad jag menar. – Alea

Bora, Elena och Kati fortsätter att tala om att det kommer att vara svårt att föra vidare på enbart den albanska eller svenska identitet. De menar att de kommer föra vidare på båda eftersom det har blivit en del av dem. Maria Borgström menar att de individer som är födda här eller kom i ung ålder och har föräldrar från ett annat land, har en annan inställning till landet de är bosatta i än deras föräldrar. Enligt Borgström leder det till att de skapar en annan kultur till skillnad från deras föräldrar.

Hanna Wikström menar att det blivit centralt bland människor med flera tillhörigheter att tala om att inte riktigt tillhöra varken det ena eller det andra. Hon menar att tillhörighet och identifikation handlar om att ta ställning till antingen med eller mot identitetskategorier som etnicitet och kultur, kön, klass samt nationalitet. Vilket innebär

att individen kan känna att de behöver ta ställning.¹¹³ Den här sortens känslor eller tankar är något som Wikström talar om och redogör för begreppet hybriditet, vilket tydligt kan relateras till respondenterna. Wikström menar att det inte finns något egentligt ursprung, utan att det inom alla kulturer och etniska tillhörigheter finns influenser av andra kulturer.¹¹⁴ Vilket vi tydligt kan se när respondenterna refererar till att de har tagit det bästa av två världar. Även Katrin Goldstein-Kyaga och Maria Borgström refererar till begreppet hybrid där de syftar till att individer som innehar en hybrid identitet växlar mellan olika kulturella system, ser sin identitet på olika nivåer, och är "både och" som något "tredje". Respondenterna som kände att de hade en tillhörighet till "både och" bidrar till en ökad kulturell förståelse, en förmåga att anpassa sitt beteende och känsla av att vara hemma på olika platser och länder.¹¹⁵

När respondenterna talar om att de har tagit det bästa av två världar, visar på kulturförändringar som Rooth¹¹⁶ talar om i sin studie. Det är förståeligt att respondenterna talar om att de tar det positiva från båda världarna och på så sätt skapar de sin identitet, vilket kan upplevas med lite problematik som även Thomas Hylland Eriksen talar om, eftersom vissa saker man gör kanske inte förstås av andra.

Slutligen talar Stier om miljönivån, där han menar att vår identitet är kopplad till vårt geografiska läge. Det innebär att var vi än befinner oss, om det är i en by, storstad eller ett annat land så påverkas vår identitet, både på den fysiska miljön och i det sociala och kulturella rummet. Vilket innebär att om vi ändrar miljö och omgivning sker det en förändring i vår identitetsskapande.¹¹⁷ Detta har vi kunnat se på respondenternas redogörelser som har presenterat. Giddens däremot ser inte ett land som enbart ett geografiskt område där människor lever i utan det innefattar även en viss kulturell uppfattning som ställer krav på hur människor ska uppföra sig. Mycket att det som Giddens refererar till uppmärksammas av respondenterna när de talar om Sverige och det Sverige erbjuder.¹¹⁸

---

¹¹³ Wikström, Hanna, *Etnicitet*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2009, s.64.

¹¹⁴ Ibid.

¹¹⁵ Goldstein-Kyaga, Katrin, and María Borgström. *Den tredje identiteten: ungdomar och deras familjer i det mångkulturella, globala rummet*. Södertörns högskola, 2009, s.93.

¹¹⁶ Rooth, D. O. "Etnisk diskriminering och "Sverige-specifik" kunskap." *Ekonomisk debatt* 29.8 (2001): 535–546.

¹¹⁷ Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003 s.21.

¹¹⁸ Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003, s.39-40.

6 Diskussion

I min studie har jag utgått från en kvalitativ metod där jag med hjälp av intervjuer fick möjligheten att undersöka hur kosovoalbaner förhåller sig till sin identitet. Jag valde att se hur respondenterna förhåller sig till begreppen identitet, tillhörighet och kultur.

Syftet med undersökningen var att få en djupare förståelse för begreppet identitet och definitionen av det. Begreppet identitet har olika definitioner beroende vilket perspektiv du utgår ifrån, jag valde att utgå från Jonas Stiers perspektiv, eftersom hans fokus på identitet är på individnivå. Resultaten bygger på sammanlagt åtta respondenters berättelser om deras erfarenheter och upplevelser på hur de ser på sig själva, var de känner att de tillhör samt de olika kulturella skillnader som förekommer med att ha en kosovoalbansk bakgrund. Jag upplever att med hjälp av teorin och den tidigare forskningen har jag uppnått syftet med undersökningen. Går vi tillbaka till frågeställningen, *hur förhåller sig kosovoalbaner till sin identitet*, anser jag att resultaten och analysen fastställer att respondenternas identitet är föränderligt och att det påverkas av människors samhällen som de är bosatt i. Enligt de forskare och teoretiker, som har nämnts i undersökningen, menar att det beror på att människor är i ständig rörelse, förflyttar sig mellan länder och städer, träffar människor från olika delar av världen. Respondenternas sätt att beskriva sitt identitetsskapande är utifrån definitionen av hybriditet, samt ser vi att respondenterna tillhör två kulturvärldar.

Som en studerande mänskliga rättighetsvetare kände jag behovet av att nämna mänskliga rättigheter i min studie även att det inte var syftet med undersökningen som har gjorts. Jag ställde frågan: *Är mänskliga rättigheter ett behov för individens identitetsformande?* Det är svårt att fastställa en sanning eller ett svar till den här frågan känner jag, men jag skulle gärna vilja dela mina tankar kring det. Identitet av olika slag har funnit i alla tider, därför kan jag tycka att identitet inte är beroende av mänskliga rättigheter. Samtidigt har även mänskliga behov funnits länge och det tog långt tid tills mänskliga rättigheter började komma fram. Jag kan tycka att i dagens läge, med all resanden som görs och den sociala median, att mänskliga rättigheter är ett verktyg för människor, så att de kan få sina behov tillgodosedda. Skulle de mänskliga rättigheterna inte vara tillgodosedda för människor, ser jag det som ett hinder för människor att forma sin identitet, vilket innebär att deras mänskliga rättigheter blir kränkta. Mänskliga rät-

tigheter är kanske inte ett behov för individens identitetsskapande, men rättigheterna kan ge individen fler möjligheter till val av identitet.

Jag valde att göra undersökningen för att jag känner att vi ständigt ser de olikheter som finns bland oss människor och därför glömmer vi våra likheter. Jag känner att vi måste hitta ett sätt att lära känna varandra, få kunskap om våra olikheter, våra olika traditioner och kulturer och förstå varför vi tänker och agerar som vi gör. Vad som anses som bra eller dåligt varierar från kultur till kultur och från tid till tid. Därför är det viktigt att inte bedöma andra kulturer utifrån en tanke eller ide man har om den. Jag talar om kultur för jag utgår från att det är en del av individen, deras identitet och deras beteendemönster som de väljer att utgå från.

På grund av den begränsade tidsrummet att skriva arbetet, har det begränsat studien i den mening att jag skulle ha velat nämna fler saker, som till exempel mångkulturalismen i Sverige eller diskuterat mer om den tredje identiteten som respondenterna kunde placeras in i. För vidare studier skulle detta vara något att undersöka vidare på. Ett annat ämne som jag gärna skulle vilja belysa vidare på är förhållningen mellan identitet och mänskliga rättigheter, jag har talat lite om det i min undersökning men mitt syfte var framförallt att just belysa respondenternas erfarenheter och känslor, men en vidare undersökning på förhållningen mellan identitet och mänskliga rättigheter skulle vara en lärorik studie.

Utifrån den tidigare forskningen som jag har använt mig av i min undersökning, känner jag att min undersökning har varit ett bidrag till deras teoretiska perspektiv. Jag upplever att undersökningen jag har gjort stärker deras forskning, eftersom en stor del av det som respondenterna talade om, kunde jag referera till tidigare forskningen och teorin som användes under undersökningens gång.

Referenser

Artiklar

- Johansson, Thomas, and Rita Olofsson. "The art of becoming 'Swedish': Immigrant youth, school careers and life plans." *Ethnicities* 11.2 (2011): 184-201.
- Nesteruk, Olena, et al. "Development of ethnic identity in young adults from immigrant families: "I want to hold onto my roots, but I also want to experience new routes"." *Marriage & Family Review* 51.5 (2015): 466-487.
- Phinney, Jean S., et al. "Ethnic identity, immigration, and well-being: An interactional perspective." *Journal of social issues* 57.3 (2001): 493-510, s.493.
- Rooth, D. O. "Etnisk diskriminering och "Sverige-specifik" kunskap." *Ekonomisk debatt* 29.8 (2001): 535-546.

Böcker

- Borgström, María, *Att vara mitt emellan: hur spanskamerikanska ungdomar i Sverige kan uppfatta villkoren för sin sociokulturella identitetsutveckling = How Latin American youths in Sweden understand the conditions for their socio-cultural identity development*, Univ., Stockholm, 1998.
- Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2002.
- Davis, Joseph E. (red.), *Identity and social change*, Transaction Publishers, New Brunswick, N.J., 2000.
- Eriksen, Thomas Hylland, *Etnicitet och nationalism*, Nya Doxa, Nora, 1998
- Giddens, Anthony & Birdsall, Karen, *Sociologi*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003.
- Goldstein-Kyaga, Katrin, and María Borgström. *Den tredje identiteten: ungdomar och deras familjer i det mångkulturella, globala rummet*. Södertörns högskola, 2009.
- Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.), *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*, Gleerups, Malmö, 2012.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009.
- Nilsson, Björn & Waldemarson, Anna-Karin, *Kommunikation: samspel mellan människor*, 3., [omarb.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2007.
- Marlow, Christine. & Boone, Sarah., *Research methods for generalist social work*, 4. ed., Thomson Brooks/Cole, Belmont, CA, 2005.
- Ringquist, Anne Charlotte, *Människan socialt och kulturellt*, 4., [omarb.] uppl., Liber, Stockholm, 2010.

- Stier, Jonas, *Identitet: människans gåtfulla porträtt*, Studentlitteratur, Lund, 2003.
- Stier, Jonas, *Kulturmöten: en introduktion till interkulturella studier*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009.
- Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering, *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering: rapport*, Fritzes offentliga publikationer, Stockholm, 2005.
- Yuval-Davis, Nira, *The politics of belonging: intersectional contestations*, Sage, Los Angeles, Calif., 2011.
- Wikström, Hanna, *Etnicitet*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2009.

Tabeller

Migrationsverket. (2017). Asylsökande till Sverige under 1984–1999. [Datafil]. Hämtad från:

<https://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871598171/1485556079445/Asyls%C3%B6kande+till+Sverige+1984-1999.pdf> (senast 2017.08.13)

Migrationsverket. (2017). Asylsökande till Sverige under 2000–2016. [Datafil]. Hämtad från:

<https://www.migrationsverket.se/download/18.585fa5be158ee6bf362fd2/1485556063045/Asyls%C3%B6kande+till+Sverige+2000-2016.pdf> (senast 2017.08.13)

Webb

Genius.se, Mohammed Ali – Femtio länder

<http://genius.com/Mohammed-ali-ft-jacco-50-lander-lyrics> (senast 2017.08.13)

Mänskliga rättigheter Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter

<http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/ratten-att-inte-bli-diskriminerad> (hämtad 2017.08.13)

Nationalencyklopedin, andra generations invandrare.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/andragenerationsinvandrare> (hämtad 2017-08-07)

Nationalencyklopedin, hybrid. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/hybrid> (hämtad 2017-08-07)

Nationalencyklopedin, identitet.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/identitet> (hämtad 2017-08-07)

Nationalencyklopedin, Kosovo.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kosovo> (hämtad 2017-08-07)

Regeringen.se

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2005/06/sou-200541/> (hämtad 2017.08.13)

7 Bilagor

7.1 Introduktionsbrev

Hej!

Jag är student som läser Mänskliga rättigheter på Lunds Universitet. Just nu läser jag sista terminen och vi ska skriva vår C-uppsats där jag har valt att skriva om nationell tillhörighet. Jag vill genom samtal undersöka hur man upplever sin individuella situation i dagens samhälle. Detta anser jag är en viktig fråga och är viktigt att belysa, därför har jag valt att göra ett samtals undersökning. Hur väl känner du dig inkluderad i det svenska samhället? När uppfattar du dig vara exkluderad? Begrepp som vidare kommer att behandlas är identitet och tillhörighet.

Intervjuerna kommer att vara anonym och du har fria rättigheter att avsluta intervjun när helst du önskar. Intervjun kommer vidare att spelas in med hjälp av ljudupptagare och ingen annan än vi kommer ha, eller få, tillgång till ljudupptagningen.

Jag tackar för din medverkan och tveka inte att höra av dig med frågor eller för information.

Med vänliga hälsningar
Uppsatsförfattare
Suzana Fazlija

Kontaktuppgifter till min handledare för andra eventuella frågor:

Rouzbeh Paris, Lunds Universitet

rouzbeh.parsi@mrs.lu.se

7.2 Intervjufrågorna

– Berätta om dig själv.

- Namn? Ålder?
- Studerande eller arbetande?
- Födelseort?
- Intressen du tycker om att göra?

- Hur trivs du i Sverige? Hur trivs du i Kosovo?
- Hur tycker du svenskar är? Finns det några generella tendenser?
- Hur tycker du att kosovoalbaner är? Finns det några generella tendenser?
- Tycker du att det finns skillnader mellan kosovoalbaner och svenskar? Varför? Varför inte?
- Har du någonsin känt att du skiljde dig från de svenska barnen? Hur upplevde du det?
- Hur ser du dig själv?
- Känner du idag att du kan betrakta dig själv som svensk?
- Tror du att omgivningen i Sverige ser dig som svensk?
- Tror du att din omgivning i Kosovo ser dig som svensk?
- Hur tycker du det har varit att behålla kulturen från ditt hemland i Sverige?
- Finns det några fördelar eller nackdelar med att ha två nationaliteter och kulturer
- Har du någonsin velat eller vill du återvända till Kosovo? Varför/varför inte?
- Eventuellt andra tankar du har kring ämnet?